

กรอบความคิด ในการบริหารจัดการน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน

โดย ดร.ประยุทธ์ ไกรปราบ
ผู้อำนวยการสำนักพัฒนาแหล่งน้ำ กรมทรัพยากรน้ำ

การจัดเวทีสาธารณะนโยบายน้ำ สกว. ครั้งที่ 10
“การบริหารจัดการน้ำภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำเพื่อรองรับยุทธศาสตร์น้ำของประเทศ”
วันอังคารที่ 19 มีนาคม 2562
ห้องแมนดาริน ซี ชั้น 1 โรงแรมแมนดาริน สามย่าน กรุงเทพมหานคร

กรอบความคิด ในการบริหารจัดการน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน

โครงการพระราชดำริด้านการพัฒนาแหล่งน้ำ
chaoprayanews.com

โครงการในหลวงกับแหล่งน้ำ
epgo.go.th

ในหลวงรัชกาลที่ ๙ กับ "น้ำ"
chaoprayanews.com

พระราชกรณียกิจในหลวง รัชกาลที่ 9 ด้าน...
nattachai2016.wordpress.com

1. พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ
sites.google.com

พระราชดำริในการพัฒนาแหล่งน้ำ
ku.ac.th

เกษตรประณีตใหม่-เศรษฐกิจพอเพียงของในหลวง ร.9 และ...
su.nida.ac.th

ในหลวงกับเขื่อน | แผนทางพระราชดำริ
pawena10718.wordpress.com

โครงการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตามแนวพระ...
trueplookpanya.com

เฉลิมพระเกียรติ 80 ปีแห่งการครองราชย์
rspg.or.th

โครงการฯ "พหุผลกัมมัย" อันเนื่องมาจากพระราช...
chaoprayanews.com

การพัฒนาทรัพยากรน้ำ - THEKING
sites.google.com

น้ำกับในหลวง
202.129.59.73

King of Green พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
bloggang.com

พระราชดำริด้านสิ่งแวดล้อม
yanews.com

ประโยชน์ของโครงการพัฒนาแหล่งน้ำอันเนื่องมาจาก...
web.ku.ac.th

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวกับการจัดการทรัพยากรน้ำ
web.ku.ac.th

โครงการในหลวงกับแหล่งน้ำ
epgo.go.th

พระราชกรณียกิจและพระราชดำริด้านการ...
web.ku.ac.th

แนวพระราชดำริ แก้ไขปัญหาด้านความยากจน พื้นที่จังหวัด...
welovethaiking.com

ในหลวง" พระองค์มีความสำคัญกับการพัฒนาแหล่งน้ำ เนื่องมาจากพระชา...
chaoprayanews.com

ด้านการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ | พระราชกรณีย...
nutchicha.wordpress.com

การดำเนินตามแนวพระราชดำริ - สารานุกรมไทยสำ...
kanchanapisek.or.th

โครงการพัฒนาระบบชลประทานในภาคเหนือ
rdpb.go.th

มูลนิธิยุวสถิรคุณ (Foundation of Virtuous...
youth.org

ในหลวง ร.10 โปรดเกล้าฯ ให้ติดตามโครงการบรรพชา...
mgronline.com

พระปรีชาญาณในการจัดการทรัพยากรน้ำ
web.ku.ac.th

124 ปีศิริมัย การแพทย์ก้าวหน้า พร้อมใส่ใจสิ่งแวดล้อม...
si.mahidol.ac.th

พระบรมราโชวาท

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร

พระราชทานแก่คณะผู้สำเร็จราชการ

สำนักงานคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงาน

โครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ

ณ พระตำหนักจิตรลดารโหฐาน

เมื่อวันที่ 17 มีนาคม พุทธศักราช 2529

"...หลักสำคัญว่าต้องมีน้ำบริโภค น้ำใช้ น้ำเพื่อการเพาะปลูก
เพราะว่าชีวิตอยู่ที่นั่น ถ้ามีน้ำคนอยู่ได้ ถ้าไม่มีน้ำ คนอยู่ไม่ได้
ไม่มีไฟฟ้าคนอยู่ได้ แต่ถ้ามีไฟฟ้าไม่มีน้ำคนอยู่ไม่ได้..."

วิสัยทัศน์ พันธกิจ ค่านิยม กรมทรัพยากรน้ำ

วิสัยทัศน์ของกรม

องค์กรหลักบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน
อย่างพอเพียง สมดุล และยั่งยืนโดยหลักประชารัฐภายในปี 2580

พันธกิจ

- จัดทำแผน มาตรการ ข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน
- กำกับ ดูแล ควบคุม และบังคับใช้กฎหมายในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- อนุรักษ์ พื้นฟู พัฒนา รักษาสมดุลทรัพยากรน้ำโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ
- สนับสนุนการบริหารจัดการน้ำอุปโภคบริโภค ด้วยเทคโนโลยี มาตรการและข้อเสนอแนะอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการปรับตัวเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- พัฒนาองค์ความรู้ งานวิจัย ด้านอุทกวิทยาและเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ
- ติดตาม เฝ้าระวัง คาดการณ์ แจ้งเตือน และจัดการสภาวะวิกฤต

ค่านิยม

มุ่งผลสัมฤทธิ์ จิตบริการ ประสาน สามัคคี

บทบาทภารกิจกรมทรัพยากรน้ำ

จำแนกตามบทบาทหน้าที่ภาครัฐ

Efficiency & Effectiveness

● เสนอแนะนโยบาย / บริหารนโยบาย (Policy Advisor)

- จัดทำแผน มาตรการ ข้อเสนอแนะ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝนแบบบูรณาการโดยการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกภาคส่วน
- เสนอแนะเพื่อกำหนดมาตรการ อนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ

○ กำกับดูแล (Regulator)

- กำกับ ตรวจสอบ อนุญาต และดำเนินการตามประกาศคณะปฏิวัติ ฉบับที่ 58
- กำกับ ตรวจสอบ ควบคุม ตามกฎหมายว่าด้วยทรัพยากรน้ำในส่วนที่เกี่ยวข้อง
- ติดตาม ตรวจสอบ ควบคุมคุณภาพระบบประปาหมู่บ้าน รวมถึงการส่งเสริมให้ความรู้กับ อปท.

○ ส่งเสริมสนับสนุน (Facilitator)

- พัฒนา ส่งเสริม บูรณาการความร่วมมือ พัฒนาองค์ความรู้ วิจัย ด้านอุทกวิทยา ด้านเทคโนโลยีการจัดการน้ำ และด้านเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ร่วมกับหน่วยงาน องค์กร สถาบัน ทั้งในและต่างประเทศ
- พัฒนาระบบฐานข้อมูลทรัพยากรน้ำ ระบบโทรมาตร เครือข่ายข้อมูลสารสนเทศด้านทรัพยากรน้ำ พร้อม วิเคราะห์ ประมวลผล เพื่อเสนอทางเลือกในการบริหารจัดการน้ำ

○ ปฏิบัติการ (Operator)

- อนุรักษ์ ปั่นฟู พัฒนา ปรับปรุง บำรุงรักษา รักษาสมดุลทรัพยากรน้ำโดยคำนึงถึงระบบนิเวศ
- ติดตาม เฝ้าระวัง คาดการณ์ ประเมินสถานการณ์ จัดทำสมดุลน้ำ แจ่งเตือน และจัดการสภาวะวิกฤต
- ส่งเสริม สนับสนุน และเสริมสร้างความรับรู้ ความเข้มแข็งให้กับเครือข่ายกลุ่มผู้ใช้น้ำ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและประชาชน ให้มีส่วนร่วมในการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ

เข้าใจ

การศึกษาสถานภาพ
และสภาพปัญหา
ด้านทรัพยากรน้ำ

ทิศทางการพัฒนาด้าน
เศรษฐกิจ สังคม
และสิ่งแวดล้อม

นโยบายและ
แนวทางการบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำ

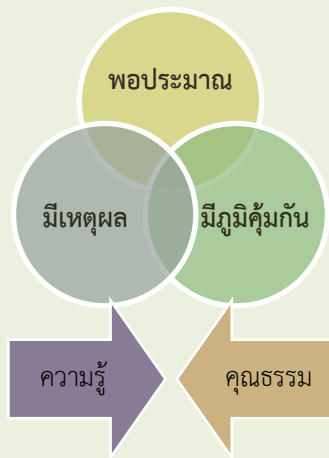
เข้าถึง

จัดประชุม
รับฟังความคิดเห็น
ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

ลงพื้นที่/
รับข้อมูลจากชุมชน/
คณะกรรมการลุ่มน้ำ

พัฒนา

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เกษตรทฤษฎีใหม่

ทิศทางการพัฒนาภาค

ภาคเหนือ

ฐานเศรษฐกิจสร้างสรรค์มูลค่าสูง

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

หลุดพ้นจากความยากจน
สู่เป้าหมายการพึ่งตนเอง

ภาคกลางและภาคตะวันออก

ฐานเศรษฐกิจชั้นนำ

ภาคใต้

ฐานการสร้างรายได้ที่หลากหลาย

เมืองอัจฉริยภาพ

ดิน น้ำ ป่า คน ชุมชน ฯลฯ

หาน้ำได้

เก็บน้ำไว้

ใช้น้ำเป็น

เน้นประสิทธิภาพ

กรอบคิด

พึ่งตนเอง

คิดให้เชื่อมโยงกัน

ธรรมชาติกับธรรมชาติ

ทุกอย่างมีค่า ไม่นับของเสีย

ถ้าแล้วต้องไม่คนเสียประโยชน์

เหมาะสมกับพื้นที่

ยั่งยืน

ลงมือทำ สร้างตัวอย่าง

กรอบงาน

ข้อมูล

พลังงาน พลังคิด

เชื่อมโยงข้อมูล พลังงาน

เข้ากับพื้นที่จริง

เครือข่ายการทำงาน

ทดลอง ติดตาม ประเมิน

ขยายผล

เทคโนโลยี

วิทยุสื่อสาร

คอมพิวเตอร์

อินเทอร์เน็ต

แผนที่ GIS GPS

ข้อมูลดาวเทียม

เรดาร์

โทรมาตร

แนวทางการขับเคลื่อน

ขยายผลโครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน ระยะเร่งด่วน
(โครงการนำร่อง)

ทบทวนแผนงาน/โครงการ ทุกระยะ 5 ปี

เงื่อนไขความสำเร็จ

กำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จ

ความยั่งยืนของ
ระบบแหล่งน้ำ
ชุมชน

ชุมชนมีความ
สมบูรณ์พูนสุข

เศรษฐกิจ/สังคม/
สิ่งแวดล้อม

สนับสนุนวิสัยทัศน์
ประเทศไทย 2580

“ประเทศมีความมั่นคง
มั่งคั่ง ยั่งยืน
เป็นประเทศพัฒนาแล้ว
ด้วยการพัฒนา
ตามปรัชญาของ
เศรษฐกิจพอเพียง”

Output

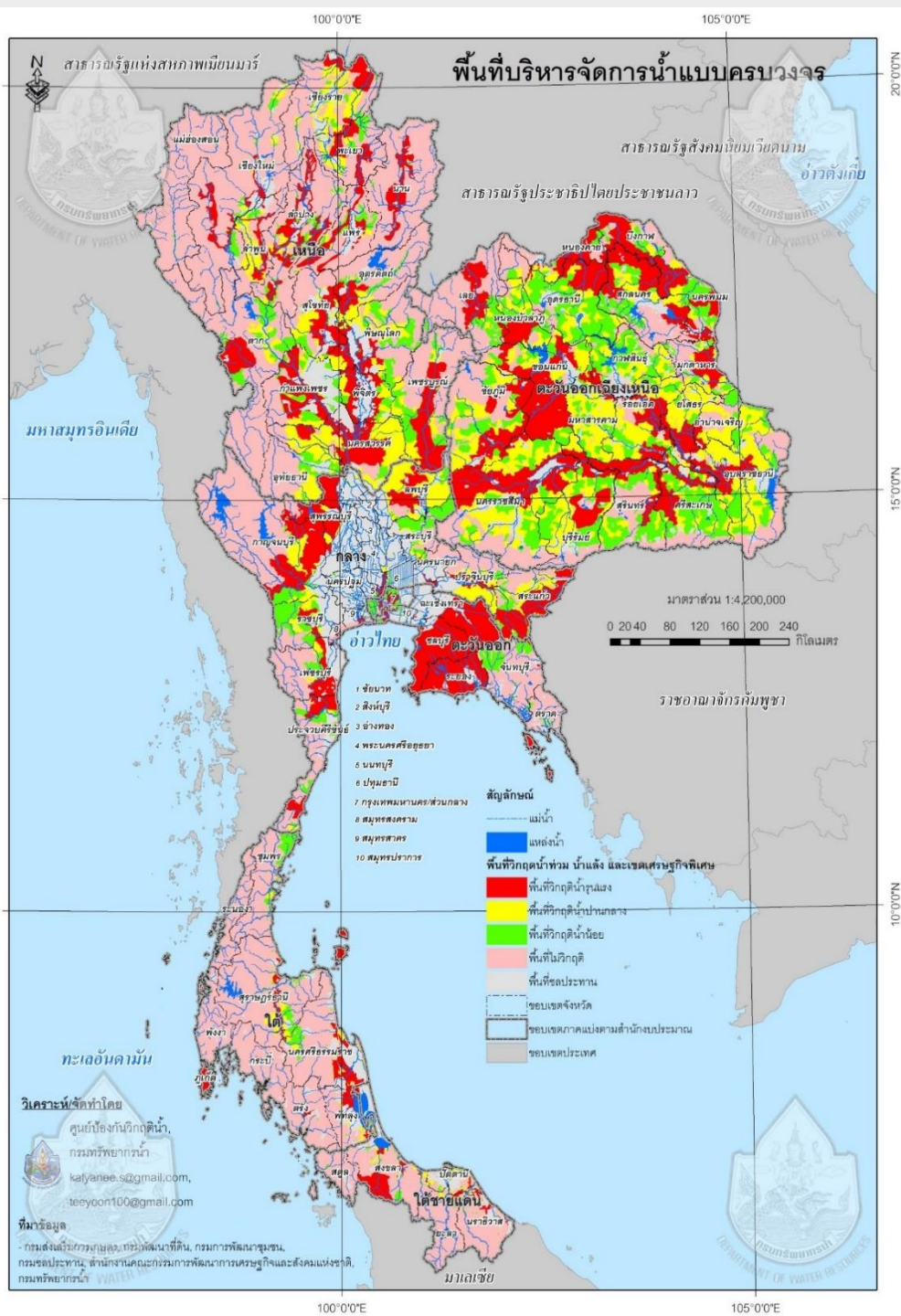
Outcome

Impact

การวิเคราะห์พื้นที่เพื่อการพัฒนา

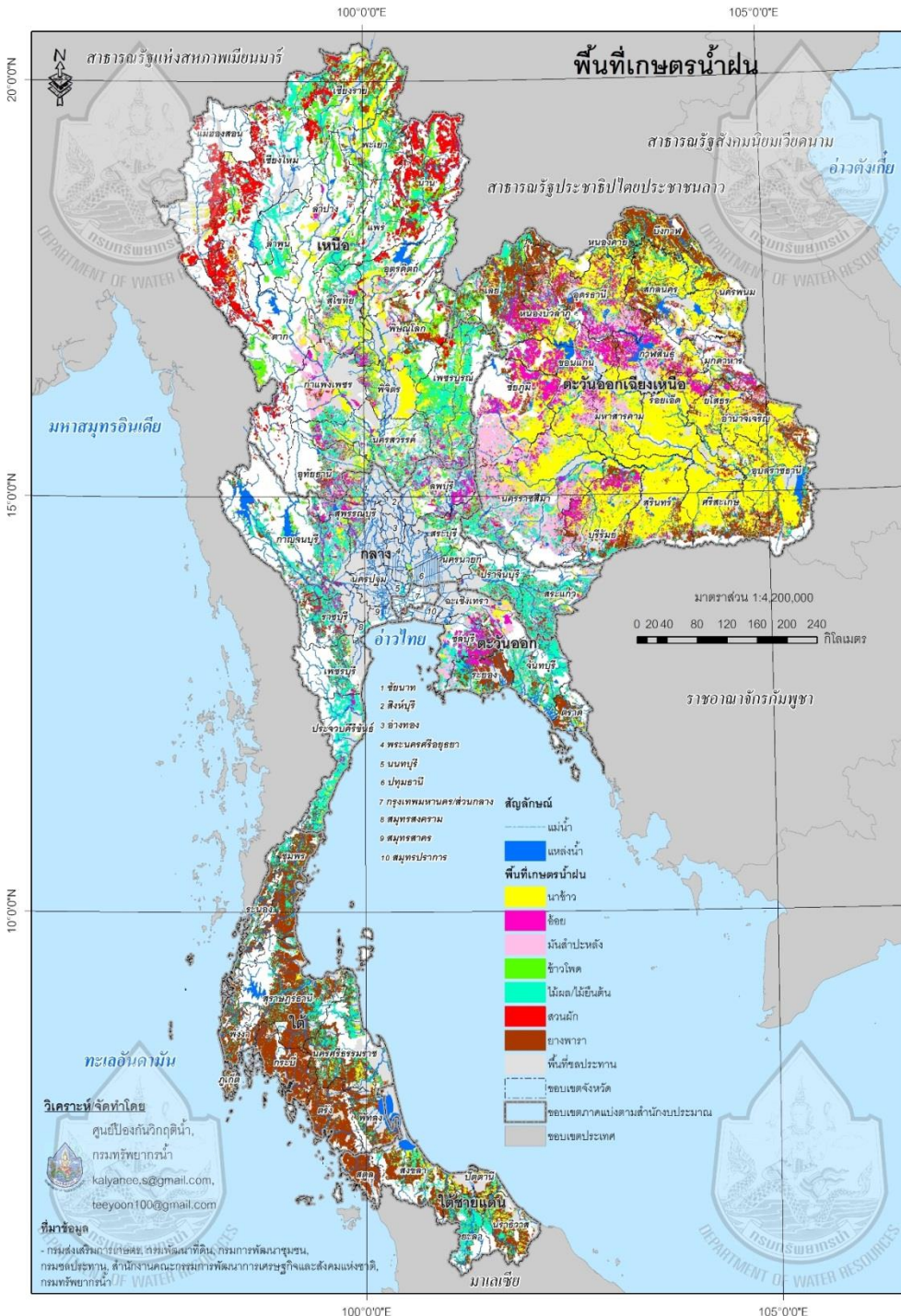

พื้นที่บริหารจัดการน้ำแบบครบวงจรทั่วประเทศ

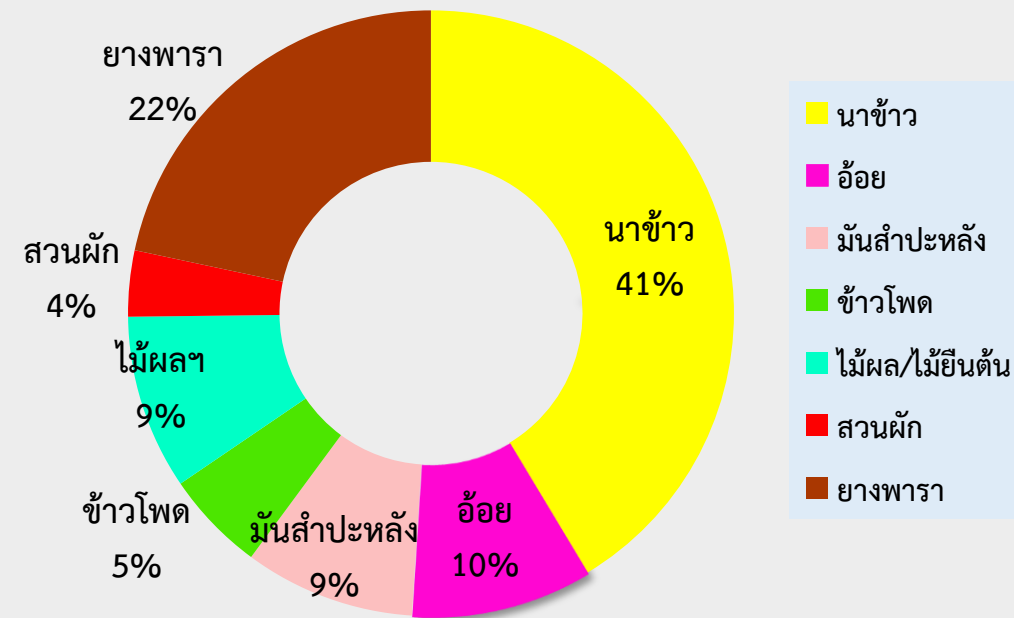
ภาค	พื้นที่ (ล้านไร่)	พื้นที่วิกฤติน้ำท่วม น้ำแล้ง และเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ล้านไร่)				รวม (ล้านไร่)
		รุนแรง/เศรษฐกิจพิเศษ	ปานกลาง	น้อย	ไม่วิกฤติ	
เหนือ	107.48	19.76 (18%)	11.72 (11%)	7.20 (7%)	68.80 (64%)	107.48
กลาง	50.36	15.45 (31%)	8.96 (18%)	4.90 (10%)	21.05 (41%)	50.36
ตะวันออก	14.72	8.44 (57%)	0.41 (3%)	0.81 (6%)	5.06 (34%)	14.72
ตะวันออก เฉียงเหนือ	104.92	28.00 (27%)	23.80 (23%)	20.08 (19%)	33.04 (31%)	104.92
ใต้	31.49	2.64 (8%)	0.89 (3%)	0.91 (3%)	27.05 (86%)	31.49
ใต้ชายแดน	13.47	1.63 (12%)	0.42 (3%)	0.18 (1%)	11.24 (84%)	13.47
รวม	322.44	75.92 (24%)	46.20 (14%)	34.08 (11%)	166.24 (51%)	322.44

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

พื้นที่เกษตรน้ำฝน

- ❖ ข้าว 49.24 ล้านไร่
- ❖ อ้อย 11.47 ล้านไร่
- ❖ มันสำปะหลัง 10.84 ล้านไร่
- ❖ ข้าวโพด 6.40 ล้านไร่
- ❖ ไม้ผล 11.10 ล้านไร่
- ❖ สวนผัก 4.19 ล้านไร่
- ❖ ยางพารา 25.78 ล้านไร่

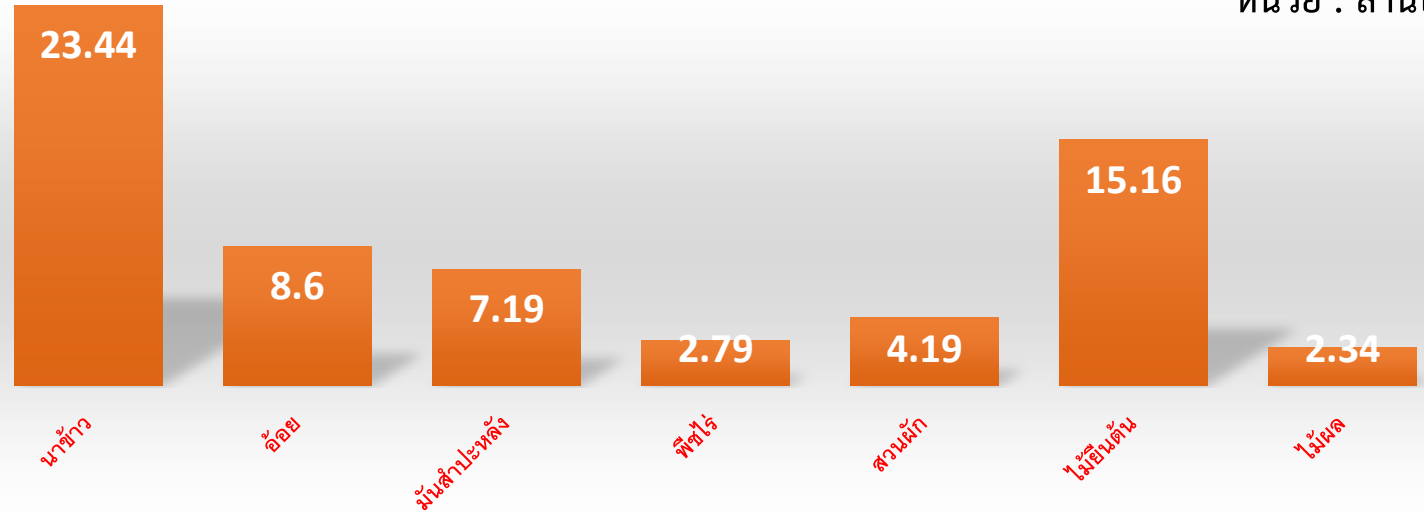
รวม 119.02 ล้านไร่ (37% ของประเทศ)

ภาค	นาข้าว	อ้อย	มันสำปะหลัง	ข้าวโพด	ไม้ผล	สวนผัก	ยางพารา	รวม
เหนือ	8.26	1.76	1.84	4.58	2.54	3.49	0.95	23.42
กลาง	2.64	2.91	1.75	0.58	3.50	0.54	0.57	12.49
ตะวันออก	0.68	1.00	1.16	0.08	2.05	-	1.99	6.96
ตะวันออก เฉียงเหนือ	36.97	5.80	6.09	1.16	1.44	0.14	5.70	57.30
ใต้	0.32	-	-	-	1.00	0.02	12.22	13.56
ใต้ชายแดน	0.37	-	-	-	0.57	-	4.35	5.29
รวม	49.24	11.47	10.84	6.40	11.10	4.19	25.78	119.02

ที่มา: กรมพัฒนาที่ดิน, 2558

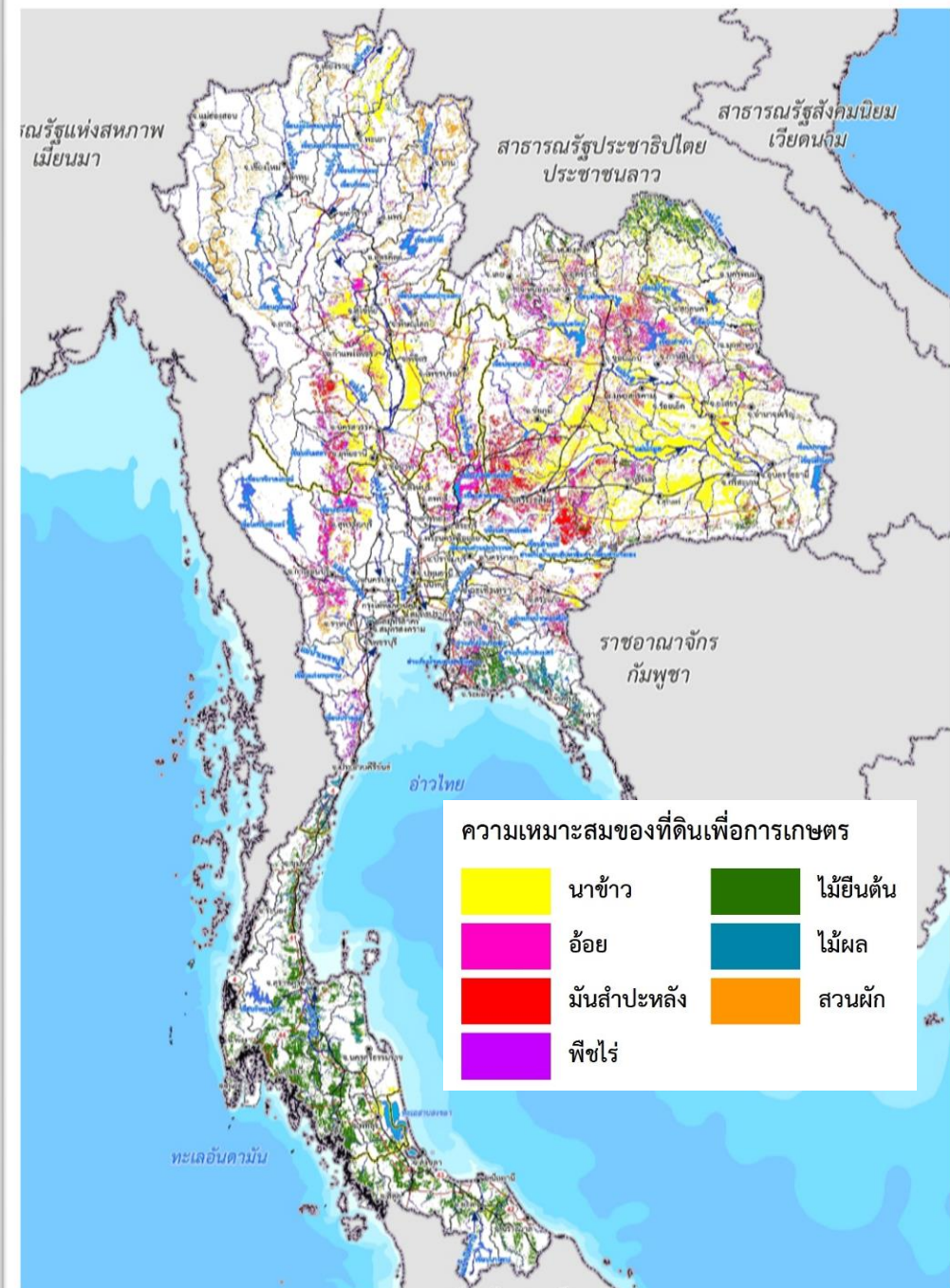
พื้นที่เกษตรน้ำฝน (ในอนาคต)

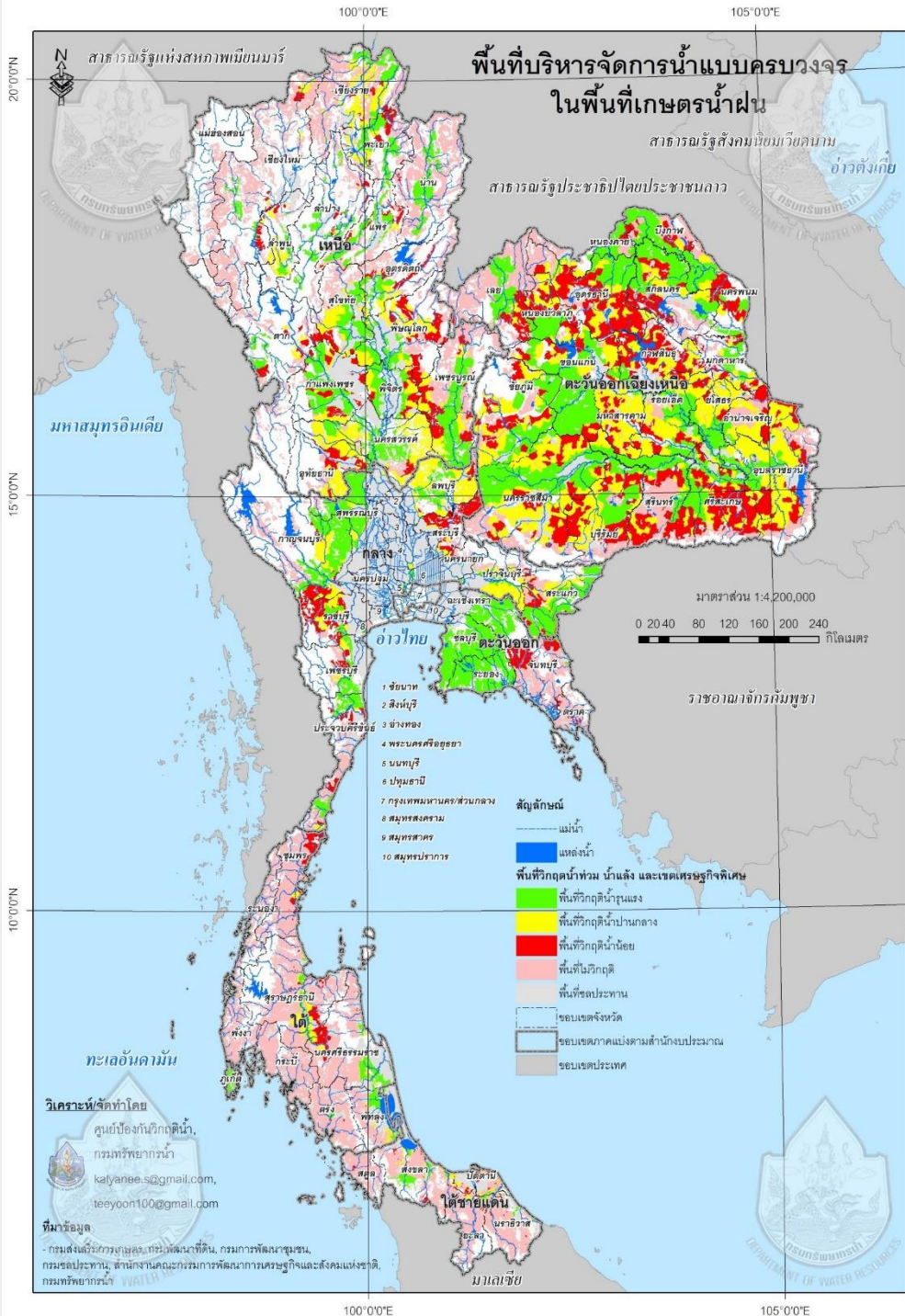
หน่วย : ล้านไร่

ภาค	นาข้าว	อ้อย	มันสำปะหลัง	พืชไร่	สวนผัก	ไม้ยืนต้น	ไม้ผล
เหนือ	5.80	1.48	1.00	1.60	3.49	0.27	0.35
กลาง	0.86	2.05	0.67	0.71	0.54	0.24	0.34
ตะวันออก	0.69	0.40	0.95	0.30	0.14	1.55	0.87
ตะวันออก เฉียงเหนือ	15.54	4.67	4.57	0.17	-	3.48	-
ใต้	0.27	-	-	0.01	0.02	7.31	0.61
ใต้ชายแดน	0.28	-	-	-	-	2.31	0.17
รวม	23.44	8.6	7.19	2.79	4.19	15.16	2.34

ที่มา: กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2559

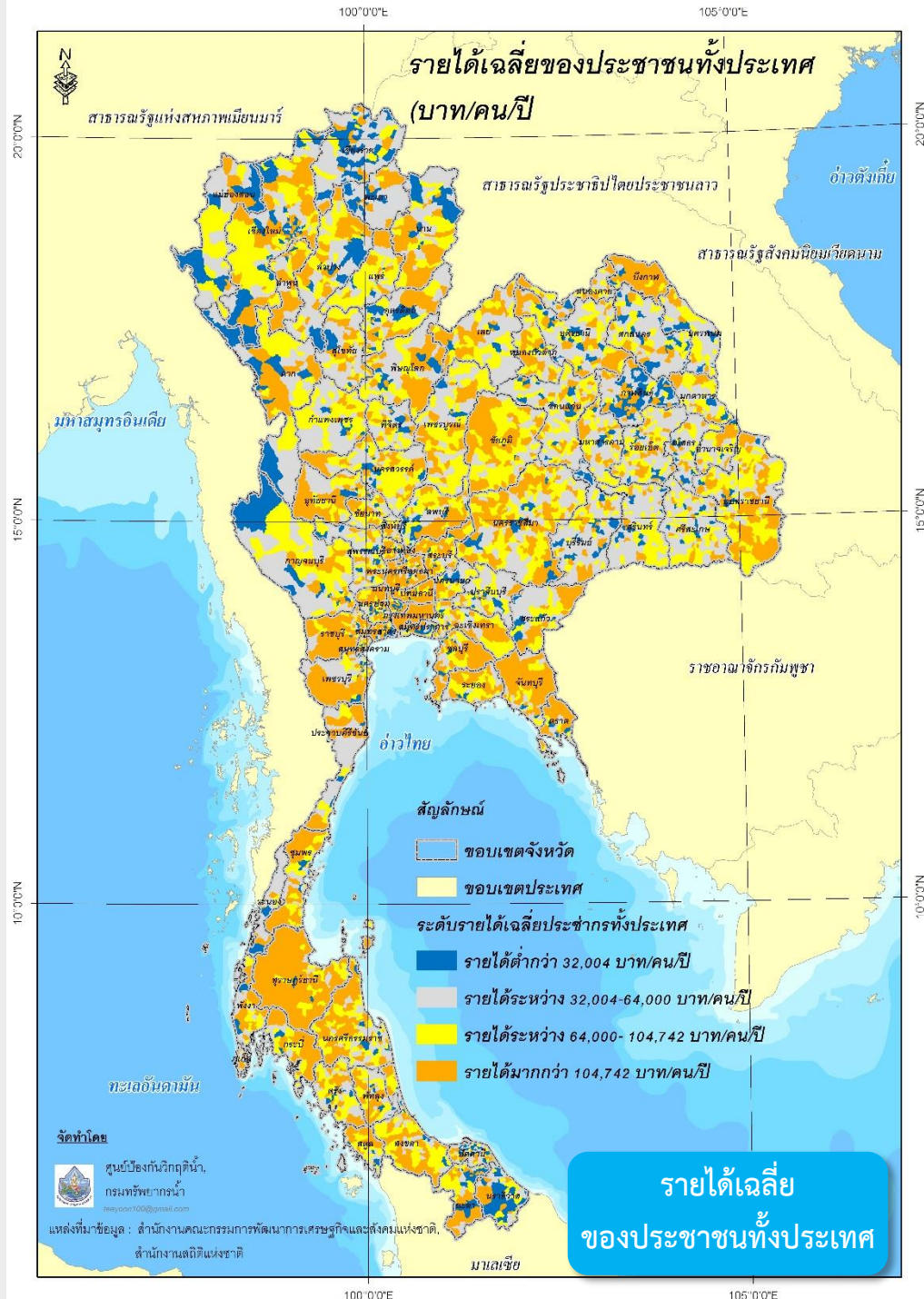

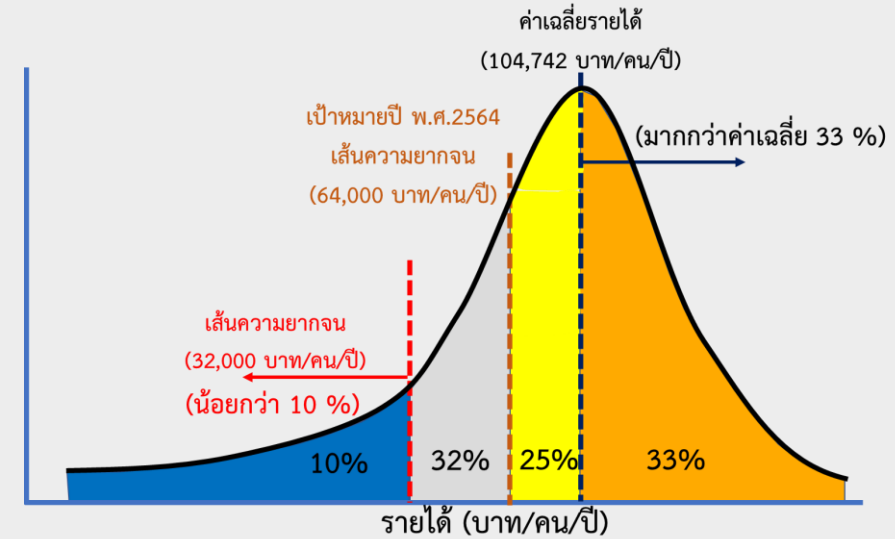
พื้นที่บริหารจัดการน้ำแบบครบวงจร (พื้นที่เกษตรน้ำฝน)

ภาค	พื้นที่ (ล้านไร่)	พื้นที่วิกฤติน้ำท่วม น้ำแล้ง และเขตเศรษฐกิจพิเศษ (ล้านไร่)				รวม
		รุนแรง/เศรษฐกิจพิเศษ	ปานกลาง	น้อย	ไม่วิกฤติ	
เหนือ	23.42	7.04 (30%)	4.77 (20%)	2.73 (12%)	8.88 (38%)	23.42
กลาง	12.49	4.54 (36%)	3.07 (25%)	1.73 (14%)	3.15 (25%)	12.49
ตะวันออก	6.96	4.26 (61%)	0.14 (2%)	0.44 (6%)	2.12 (31%)	6.96
ตะวันออก เฉียงเหนือ	57.30	16.73 (29%)	16.33 (28%)	13.54 (24%)	10.70 (19%)	57.30
ใต้	13.56	0.75 (6%)	0.45 (3%)	0.64 (5%)	11.72 (86%)	13.56
ใต้ชายแดน	5.29	0.28 (5%)	0.12 (2%)	0.07 (1%)	4.82 (91%)	5.29
รวม	119.02	33.60 (28%)	24.88 (21%)	19.15 (16%)	41.39 (35%)	119.02

ที่มา: กรมทรัพยากรน้ำ, สำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

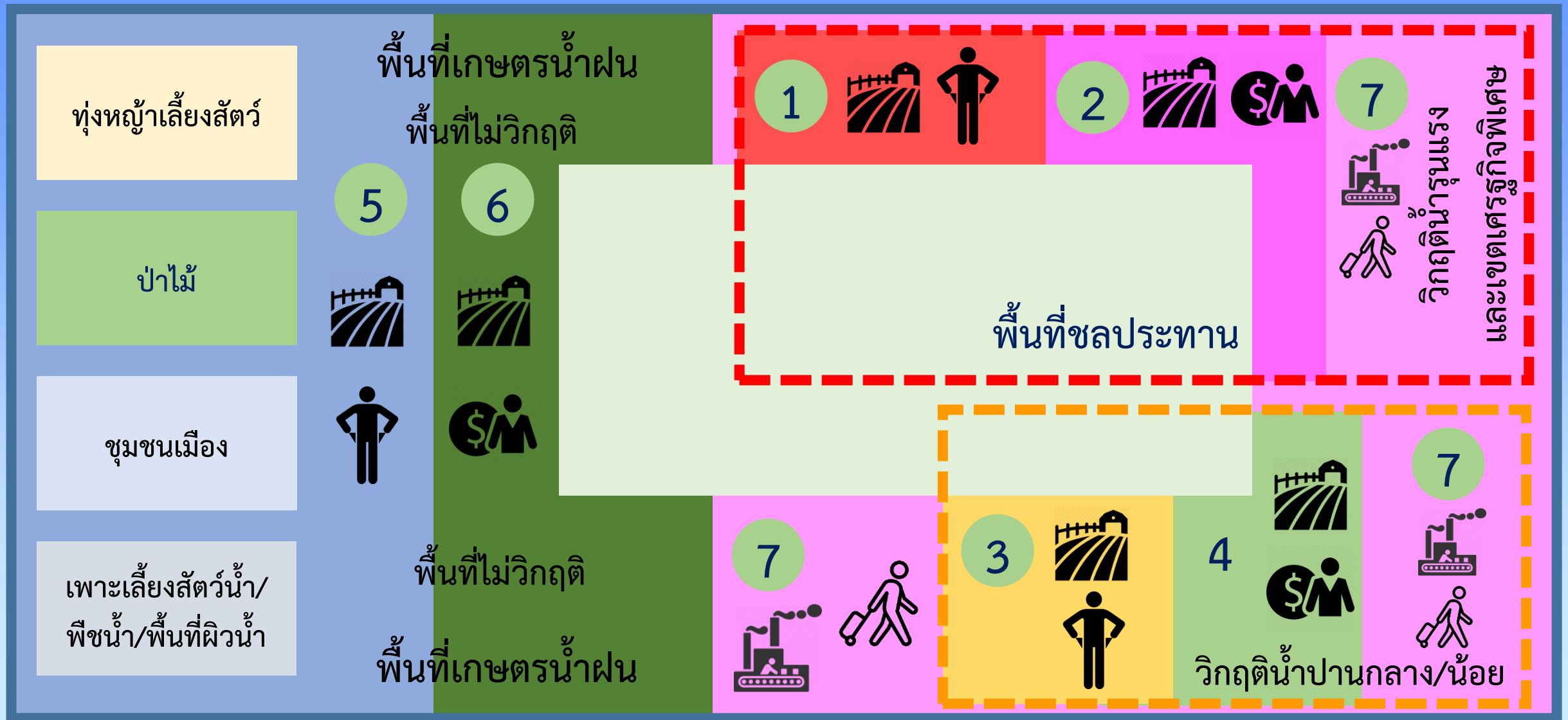
ข้อมูลการแจกแจงรายได้ประชากรเฉลี่ย (บาท/คน/ปี)

ภาค	ครัวเรือนทั้งหมด	ครัวเรือนเกษตร	รายได้มากกว่า 32,000 บาท/คน/ปี	รายได้ต่ำกว่า 32,000 บาท/คน/ปี
เหนือ	3.81	1.75	3.06	0.75
ใต้	1.71	0.68	1.63	0.08
ใต้ชายแดน	1.01	0.35	0.89	0.12
กลาง	7.16	0.25	7.11	0.05
ตะวันออก	1.96	0.31	1.58	0.37
ตะวันออกเฉียงเหนือ	5.68	4.25	4.93	0.75
รวม	21.33	7.60 (36%)	19.20 (90%)	2.12 (10%)

จำนวนครัวเรือนเกษตรกร(กรมส่งเสริมการเกษตร) 7.60 ล้านครัวเรือน
ครัวเรือนที่มีรายได้เฉลี่ยต่ำกว่า 32,000 บาท/คน/ปี 2.12 ล้านครัวเรือน (5.85 ล้านคน)

แนวคิดด้านการวิเคราะห์พื้นที่วิกฤติน้ำสำหรับพื้นที่เกษตรน้ำฝน

ตำบลที่มีพื้นที่เกษตรน้ำฝนในพื้นที่จาดหาน้ำยาก

ภาค	จำนวน ตำบล	จำนวน อำเภอ	จำนวน จังหวัด
เหนือ	401	145	17
กลาง	397	77	15
ตะวันออก เฉียงเหนือ	9	7	4
ตะวันออก	37	17	6
ใต้	121	54	9
ใต้ชายแดน	99	38	5
รวมทั้งหมด	1,064	338	56

หมายเหตุ : พิจารณาแหล่งน้ำทุกขนาด

ความเชื่อมโยงของยุทธศาสตร์ชาติ กับ (ร่าง) แผนแม่บท
การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ และแผนปฏิบัติการโครงการฯ

วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

มั่นคง

- มีความมั่นคงปลอดภัยจากภัยและการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในประเทศและภายนอกประเทศ และมีความมั่นคงในทุกมิติ ทั้งมิติเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม และการเมือง
- ประเทศมีความมั่นคงในเอกราชและอธิปไตย
- สังคมมีความปรองดองและความสามัคคี ประชาชนมีความมั่นคงในชีวิต มีงานและรายได้ที่มั่นคง มีที่อยู่อาศัยและความปลอดภัยในชีวิตทรัพย์สิน
- มีความมั่นคงของอาหาร พลังงาน และน้ำ

มั่งคั่ง

- ประเทศไทยมีการขยายตัวของเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง ยกกระดับเข้าสู่กลุ่มประเทศรายได้สูง ความเหลื่อมล้ำของการพัฒนาลดลง ประชากรได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนาอย่างเท่าเทียมกัน
- เศรษฐกิจมีความสามารถในการแข่งขันสูง สร้างเศรษฐกิจและสังคมแห่งอนาคต และเป็นจุดสำคัญของการเชื่อมโยงในภูมิภาคทั้งการคมนาคมขนส่ง การผลิต การค้า การลงทุน
- มีความสมบูรณ์ในทุนที่จะสามารถสร้างการพัฒนาต่อเนื่อง อาทิ ทุนมนุษย์ ทุนทางปัญญา ทุนทางการเงินและทุนอื่นๆ

ยั่งยืน

- การพัฒนาที่สามารถสร้างความเจริญด้านรายได้ และคุณภาพชีวิตของประชาชนอย่างต่อเนื่อง โดยไม่ใช้ทรัพยากรธรรมชาติเกินพอดี ไม่สร้างมลภาวะต่อสิ่งแวดล้อม
- มีการผลิตและการบริโภคเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับกฎระเบียบของประชาคมโลก
- คนมีความรับผิดชอบต่อสังคม มุ่งประโยชน์ส่วนรวมอย่างยั่งยืน ทุกภาคส่วนในสังคมยึดถือและปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ด้านความมั่นคง

1

เพื่อบริหารจัดการสภาวะแวดล้อมของประเทศให้มีความมั่นคง ปลอดภัย และมีความสงบเรียบร้อยในทุกกระดับ และทุกมิติ

ด้านการสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน

2

เน้นการยกระดับศักยภาพในหลากหลายมิติ ควบคู่กับการขยายโอกาสของประเทศไทยในเวทีโลก

ด้านพัฒนาและเสริมสร้างศักยภาพทรัพยากรมนุษย์

3

คนไทยในอนาคต มีความพร้อมทั้งกาย ใจ สติปัญญา มีทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มีทักษะสื่อสารภาษาอังกฤษและภาษาที่ 3 และมีคุณธรรม

4

ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม

สร้างความเป็นธรรม และลดความเหลื่อมล้ำในทุกมิติ กระจายศูนย์กลางความเจริญทางเศรษฐกิจและสังคม เพิ่มโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามาเป็นกำลังของการพัฒนาประเทศในทุกระดับ

5

ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

คำนึงถึงความยั่งยืนของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของประชาชนให้เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ผ่านมาตรการต่างๆ ที่มุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ต่อความยั่งยืน

6

ด้านการปรับสมดุลและการพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

การปรับเปลี่ยนภาครัฐ ยึดหลัก “ภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชน และประโยชน์ส่วนรวม”

(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

01

แผนแม่บทด้านที่ 1

การจัดการน้ำอุปโภค บริโภค

02

แผนแม่บทด้านที่ 2

การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

03

แผนแม่บทด้านที่ 3

การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

04

แผนแม่บทด้านที่ 4

การจัดการคุณภาพน้ำ และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

05

แผนแม่บทด้านที่ 5

การอนุรักษ์สภาพป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม
และป้องกันการพังทลายของดิน

06

แผนแม่บทด้านที่ 6

การบริหารจัดการ

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี

วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580

“ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5.5

พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงานและเกษตร ที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี

วิสัยทัศน์

“ทุกหมู่บ้านมีน้ำสะอาดอุปโภค บริโภค น้ำเพื่อการผลิตมั่นคง ความเสียหายจากอุทกภัยลดลง คุณภาพน้ำอยู่ในเกณฑ์มาตรฐาน บริหารจัดการน้ำอย่างยั่งยืน ภายใต้การพัฒนาอย่างสมดุล โดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน”

แผนแม่บทด้านที่ 2

การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต

แผนแม่บทด้านที่ 3

การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย

แผนปฏิบัติการ โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5.5 พัฒนาความมั่นคงน้ำ พลังงานและเกษตรที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	
(ร่าง) แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 20 ปี	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5.5.2 เพิ่มผลิตภาพของน้ำทั้งระบบในการใช้น้ำอย่างประหยัดรู้คุณค่า และสร้างมูลค่าเพิ่มจากการใช้น้ำให้ทัดเทียมกับระดับสากล มีระบบน้ำในพื้นที่นิคมเกษตรอุตสาหกรรมสมัยใหม่ พื้นที่ชลประทาน พื้นที่เกษตรน้ำฝน พื้นที่เศรษฐกิจพิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เกษตรพลังงาน เกษตรเพิ่มมูลค่า และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม	ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5.5.1 พัฒนาการจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบเพื่อเพิ่มความมั่นคงด้านน้ำของประเทศ - ส่งเสริมฟื้นฟู อนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล - พัฒนาการบริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบให้มีความมั่นคงในระดับสากล มีการจัดหาน้ำและใช้น้ำที่สมดุล ทันทสมัย ทันการณ์ เป็นธรรม ใช้ระบบทั้งทางโครงสร้างและกฎระเบียบ
แผนปฏิบัติการโครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน	แผนแม่บทด้านที่ 2 การสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต การจัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน	แผนแม่บทด้านที่ 3 การจัดการน้ำท่วมและอุทกภัย เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ
	แผนปฏิบัติการโครงการที่ 1 อนุรักษ์ พื้นที่ฟู พัฒนาแหล่งน้ำ และระบบกระจายน้ำเพื่อตอบสนองความต้องการใช้น้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน เป้าประสงค์ เพื่อปรับปรุง พื้นที่ฟู และพัฒนาแหล่งน้ำและระบบกระจายน้ำให้สามารถเก็บกักได้เต็มศักยภาพ และกระจายน้ำไปยังแหล่งน้ำขนาดเล็กให้สามารถเก็บกักน้ำต้นทุนเพิ่มสูงขึ้น ตัวชี้วัด - พัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติจำนวน 4,520 แห่ง - ปริมาณน้ำต้นทุนเพิ่มขึ้น 3,155 ล้าน ลบ.ม. - จำนวนพื้นที่รับประโยชน์ 5.445 ล้านไร่	แผนปฏิบัติการโครงการที่ 2 อนุรักษ์ พื้นที่ฟู และพัฒนาลำน้ำและทางน้ำธรรมชาติ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำและการผันน้ำ เป้าประสงค์ เพิ่มประสิทธิภาพการระบายน้ำ เพื่อบรรเทาและป้องกันปัญหาน้ำท่วมฉับพลันและอุทกภัย ตัวชี้วัด - ปรับปรุงลำน้ำและทางธรรมชาติจำนวน 254 ลำน้ำ - ระยะทางที่ปรับปรุงลำน้ำและทางน้ำธรรมชาติ 18,050 กิโลเมตร - พื้นที่รับประโยชน์ 4.073 ล้านไร่

กรอบความคิดในการบริหารจัดการน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการบริหารจัดการน้ำชุมชนอย่างยั่งยืน

ยุทธศาสตร์ที่

2

การสร้างความมั่นคง
ของน้ำภาคการผลิต
(เกษตร/อุตสาหกรรม)

ยุทธศาสตร์ที่

3

การจัดการน้ำท่วม
และอุทกภัย

หาน้ำได้

เก็บน้ำไว้

ใช้น้ำเป็น

เน้นประสิทธิภาพ

แนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาทางน้ำธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5.5.1

- ส่งเสริมฟื้นฟู อนุรักษ์พื้นที่ต้นน้ำ พื้นที่ชุ่มน้ำ พื้นที่พักน้ำ แหล่งน้ำธรรมชาติ แอ่งน้ำบาดาล
- พัฒนาการบริหารจัดการน้ำเชิงลุ่มน้ำทั้งระบบให้มีความมั่นคงในระดับสากล มีการจัดหาน้ำและใช้น้ำที่สมดุล ทนสมัย ทนการณ เป็นธรรม ใช้ระบบทั้งทางโครงสร้างและกฎระเบียบ

แนวคิดในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำ

1. ลำน้ำตามธรรมชาติควรมีประสิทธิภาพการไหลที่ดี
2. มีอัตราการไหลที่เหมาะสมทั้งการระบายน้ำและการรักษาสมดุลของระบบนิเวศควบคู่กัน ควรมีการควบคุมการบังคับน้ำในลำน้ำให้สามารถถ่ายเทเข้าไปเก็บกักในพื้นที่แก้มลิงหรือหนองบึงธรรมชาติบริเวณใกล้เคียงในเวลาน้ำมาก และสามารถนำไปใช้ประโยชน์ในเวลาน้ำน้อยโดยไม่กระทบต่อระบบนิเวศตามธรรมชาติ
3. สภาพตลิ่งตามทางน้ำธรรมชาติ ควรมีความมั่นคงไม่มีการกัดเซาะพังทลาย โดยมีสภาพกลมกลืนกับธรรมชาติ

แนวทางการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 5.5.2

มีระบบน้ำในพื้นที่นิคมเกษตรอุตสาหกรรมสมัยใหม่
พื้นที่ชลประทาน พื้นที่เกษตรน้ำฝน พื้นที่เศรษฐกิจ
พิเศษ แหล่งท่องเที่ยว เกษตรพลังงาน เกษตรเพิ่ม
มูลค่า และเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม

แนวคิดในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและพัฒนาแหล่งน้ำธรรมชาติ

1. การเพิ่มประสิทธิภาพของแหล่งน้ำธรรมชาติ จะทำการปรับปรุงโดยการจัดแบ่งพื้นที่อนุรักษ์และพื้นที่ขุดลอกให้สอดคล้องกับระบบนิเวศภายในพื้นที่แหล่งน้ำ
2. การเพิ่มประสิทธิภาพการรองรับน้ำและการระบายน้ำ โดยการขุดลอกให้มีการเชื่อมต่อของน้ำ พร้อมทั้งการก่อสร้างอาคารควบคุมน้ำ ซึ่งจะทำให้เกิดการหมุนเวียนของน้ำ เพื่อเป็นการรักษาคุณภาพน้ำและระบบนิเวศ

T1

กรณีทางน้ำขนาดเล็ก มีความลึกการขุดลอกไม่เกิน 5 ม. ไม่มีสิ่งปลูกสร้าง

T3

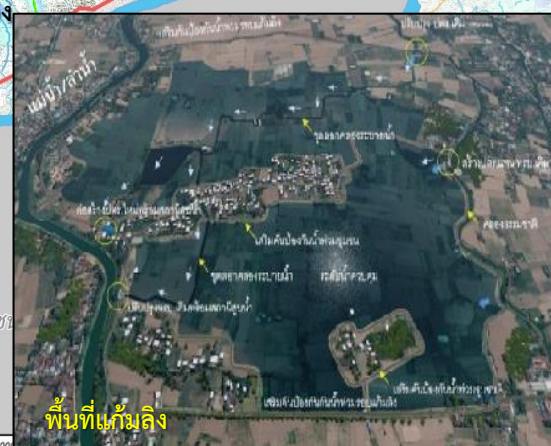
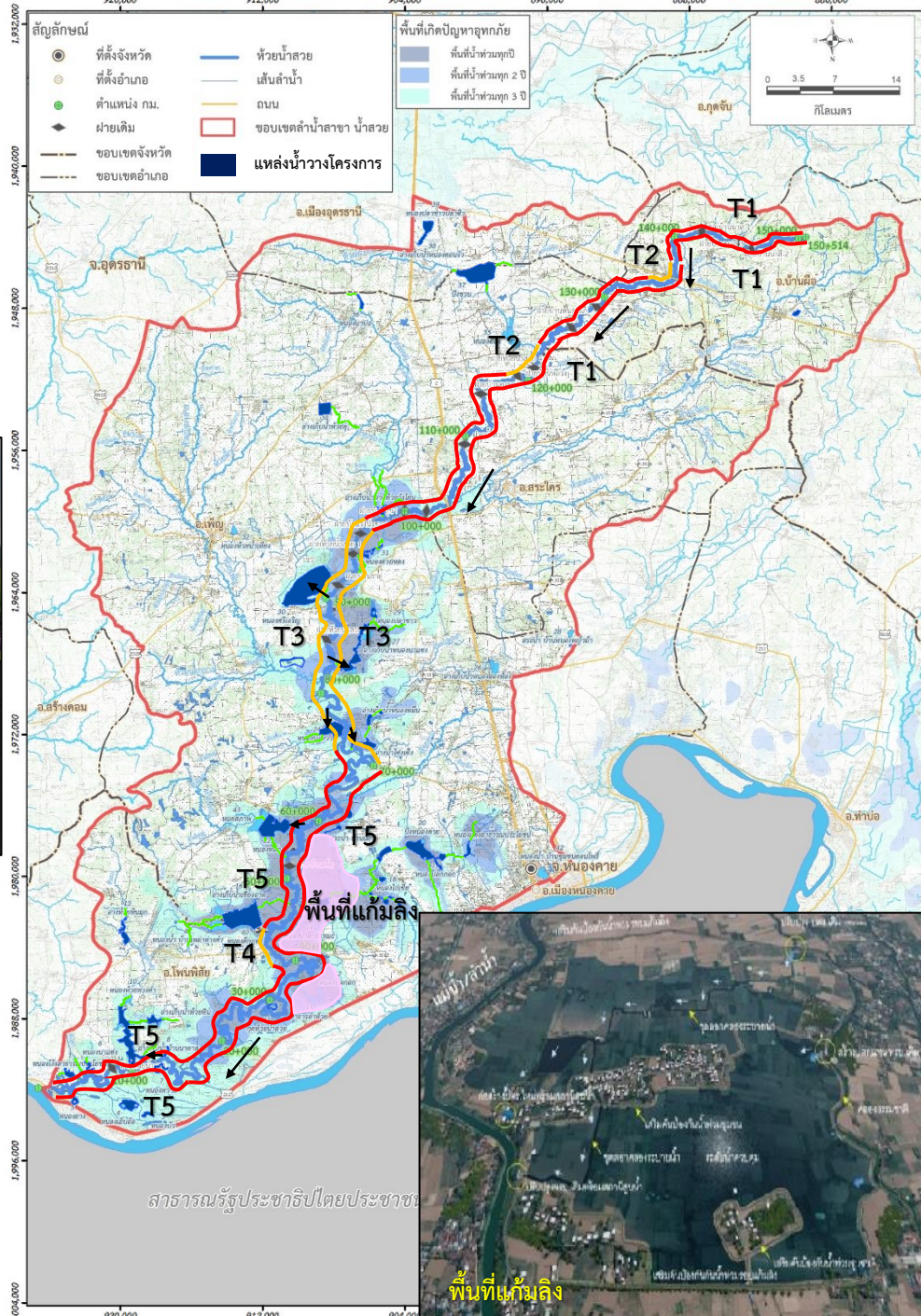

กรณีทางน้ำมีความลึกการขุดลอกมากกว่า 5 ม. มีการรื้อย้ายสิ่งปลูกสร้าง

T5

กรณีพิจารณารับ Flood แบบไม่มีท่ระบายน้ำ

T2

กรณีทางน้ำขนาดเล็ก มีความลึกการขุดลอกไม่เกิน 5 ม. มีการรื้อย้ายสิ่งปลูกสร้าง

T4

กรณีทางน้ำมีความลึกการขุดลอกมากกว่า 5 ม. มีการรื้อย้ายสิ่งปลูกสร้าง
ลำน้ำตื้นเขิน

T5

กรณีพิจารณารับ Flood แบบมีท่ระบายน้ำ

แนวทางการขับเคลื่อนและแผนการพัฒนาโครงการแหล่งน้ำชุมชน

แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ โครงการ

ยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 12
พ.ศ. 2561-2564
“วางรากฐาน”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 13
พ.ศ. 2565-2569
“เร่งการเติบโตทาง
เศรษฐกิจและสังคม”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 14
พ.ศ. 2570-2574
“รักษาการเติบโตทางเศรษฐกิจ
และสังคมสู่ความยั่งยืน”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจ
และสังคมแห่งชาติ
ฉบับที่ 15
พ.ศ. 2575-2579
“ก้าวสู่เป้าหมาย
Thailand 4.0”

แผนการพัฒนา
ระยะที่ 1
พ.ศ. 2563-2564

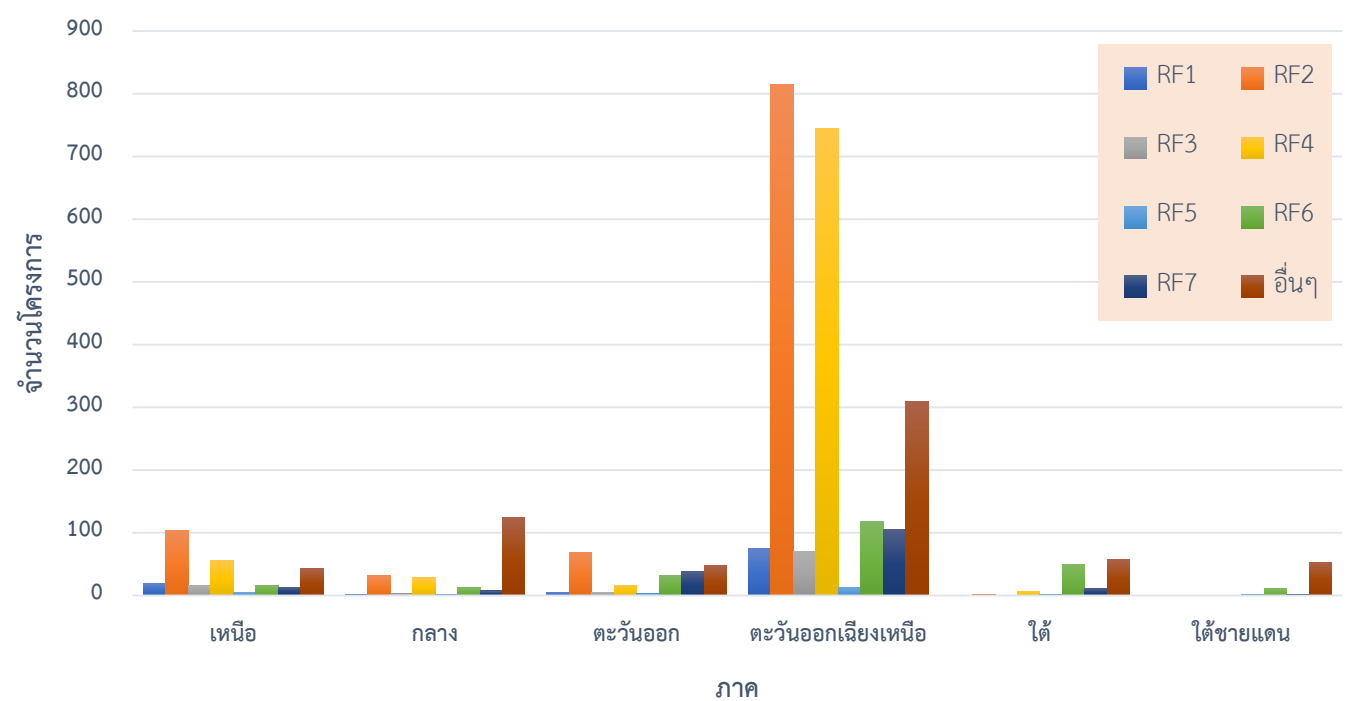
แผนการพัฒนา
ระยะที่ 2
พ.ศ. 2565-2569

แผนการพัฒนา
ระยะที่ 3
พ.ศ. 2570-2574

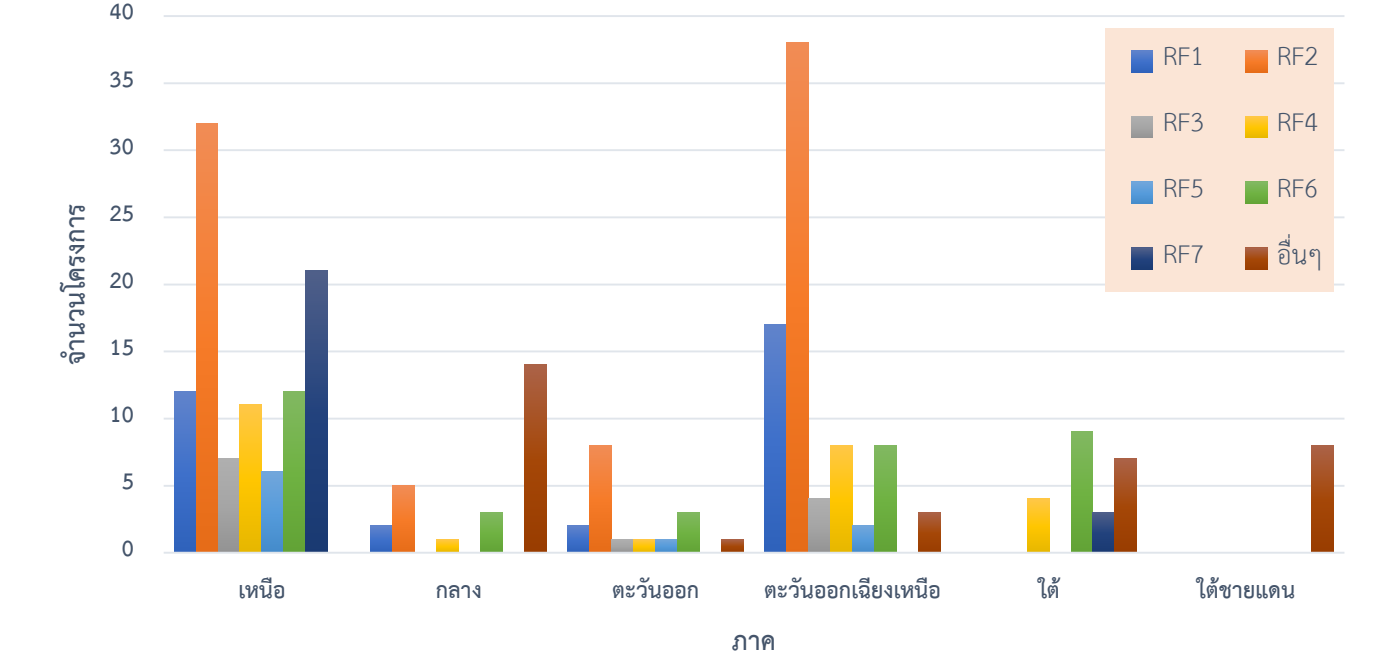
แผนการพัฒนา
ระยะที่ 4
พ.ศ. 2575-2580

แนวทางการขับเคลื่อนแผนปฏิบัติการ โครงการ

ช่วงเวลา	จุดเน้น	การกำหนดเป้าหมาย และแนวทางการขับเคลื่อนการพัฒนาโครงการ	การขับเคลื่อน แผนการพัฒนาโครงการ
แผนการพัฒนา ระยะที่ 1 พ.ศ. 2563-2564	จำเป็นเร่งด่วน	มุ่งเน้นการพัฒนาโครงการที่มีผลต่อการแก้ไขปัญหาสำคัญเร่งด่วน ได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยเฉพาะพื้นที่เกษตรน้ำฝน ที่รายได้หลัก มาจากภาคเกษตรกรรมที่ประสบปัญหาวิกฤติน้ำรุนแรง	โครงการนำร่อง รวมถึงโครงการ ในพื้นที่ RF1 และ RF2
แผนการพัฒนา ระยะที่ 2 พ.ศ. 2565-2569	แก้วิกฤติ	มุ่งเน้นการพัฒนาโครงการในพื้นที่ประสบปัญหาวิกฤติน้ำปานกลาง-น้อย ของพื้นที่เกษตรน้ำฝนที่รายได้หลักมาจากภาคเกษตรกรรม	โครงการในพื้นที่ RF3 และ RF4
แผนการพัฒนา ระยะที่ 3 พ.ศ. 2570-2574	สร้างความเข้มแข็ง	พัฒนาโครงการในพื้นที่เกษตรน้ำฝนนอกเขตพื้นที่วิกฤติน้ำที่รายได้หลัก มาจากภาคเกษตรกรรม	โครงการในพื้นที่ RF5 และ RF6
แผนการพัฒนา ระยะที่ 4 พ.ศ. 2575-2580	พัฒนา ให้ยั่งยืน	พัฒนาโครงการในพื้นที่เกษตรน้ำฝนที่รายได้หลักไม่ได้มาจาก ภาคเกษตรกรรม	โครงการในพื้นที่ RF7 และโครงการที่ไม่อยู่ ในพื้นที่ RF1-RF7

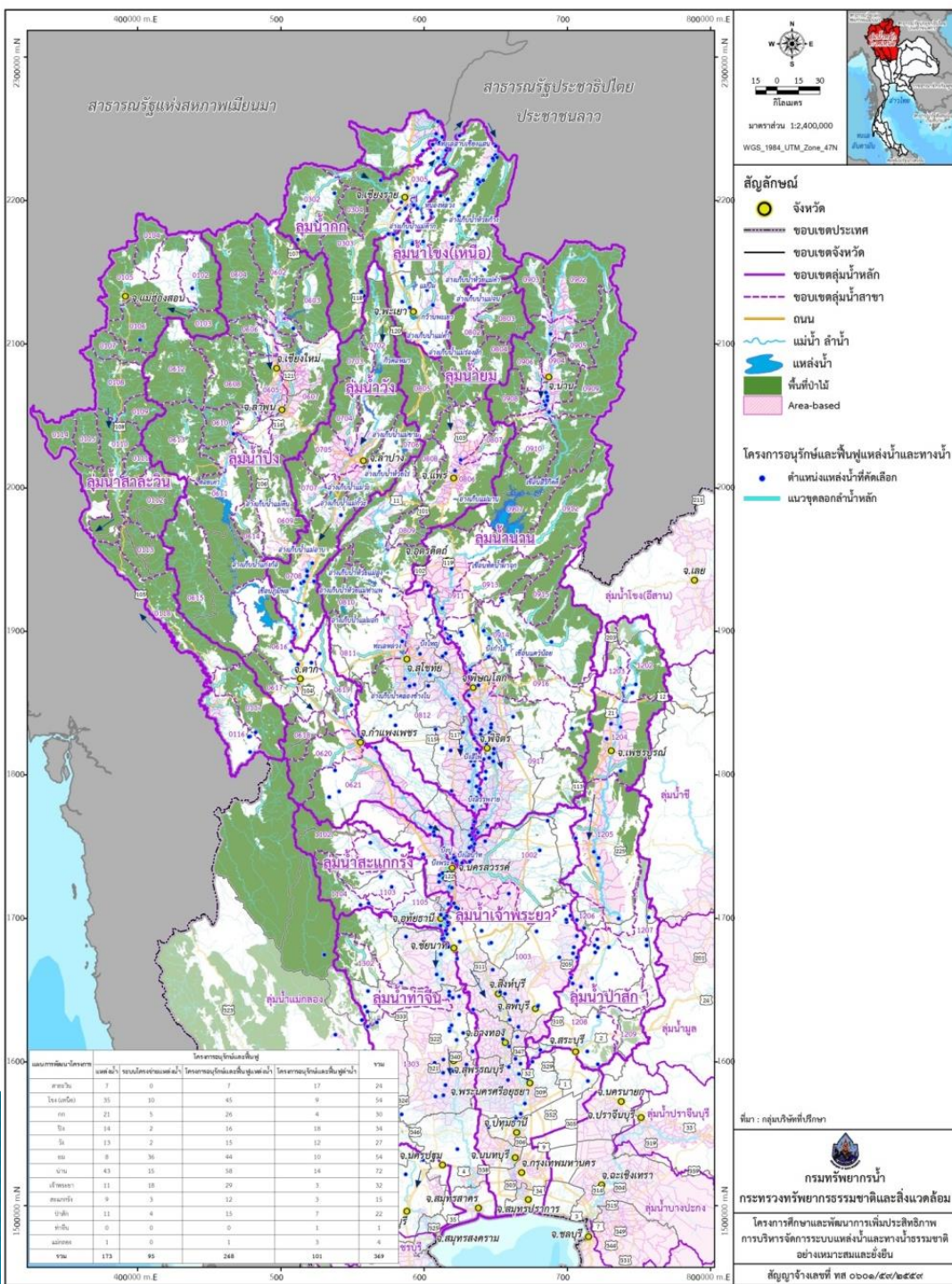
ภาค (ศสข.)	พื้นที่ประเภท (จำนวนโครงการ)								รวม
	RF1	RF2	RF3	RF4	RF5	RF6	RF7	อื่นๆ	
เหนือ	19	103	15	56	5	15	13	42	268
กลาง	1	31	2	28	1	12	7	124	206
ตะวันออก	5	68	5	16	2	32	38	47	213
ตะวันออกเฉียงเหนือ	75	814	69	744	12	118	105	309	2,246
ใต้	-	1	-	6	1	49	11	57	125
ใต้ชายแดน	-	-	-	-	1	10	1	53	65
ผลรวม	100 (3.2%)	1,017 (32.6%)	91 (2.9%)	850 (27.2%)	22 (0.7%)	236 (7.6%)	175 (5.6%)	632 (20.2%)	3,123 (100%)

ภาค (คสช.)	พื้นที่ประเภท (จำนวนโครงการ)								รวม
	RF1	RF2	RF3	RF4	RF5	RF6	RF7	อื่นๆ	
เหนือ	12	32	7	11	6	12	21	-	101
กลาง	2	5	-	1	-	3	-	14	25
ตะวันออก	2	8	1	1	1	3		1	17
ตะวันออกเฉียงเหนือ	17	38	4	8	2	8		3	80
ใต้	-	-	-	4	-	9	3	7	23
ใต้ชายแดน	-	-	-	-	-		-	8	8
ผลรวม	33 (13.0%)	83 (32.8%)	12 (4.7%)	25 (9.8%)	9 (3.5%)	35 (13.8%)	24 (9.4%)	33 (13%)	254 (100%)

สรุปโครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและพัฒนาลำน้ำ แบ่งตามภูมิภาค

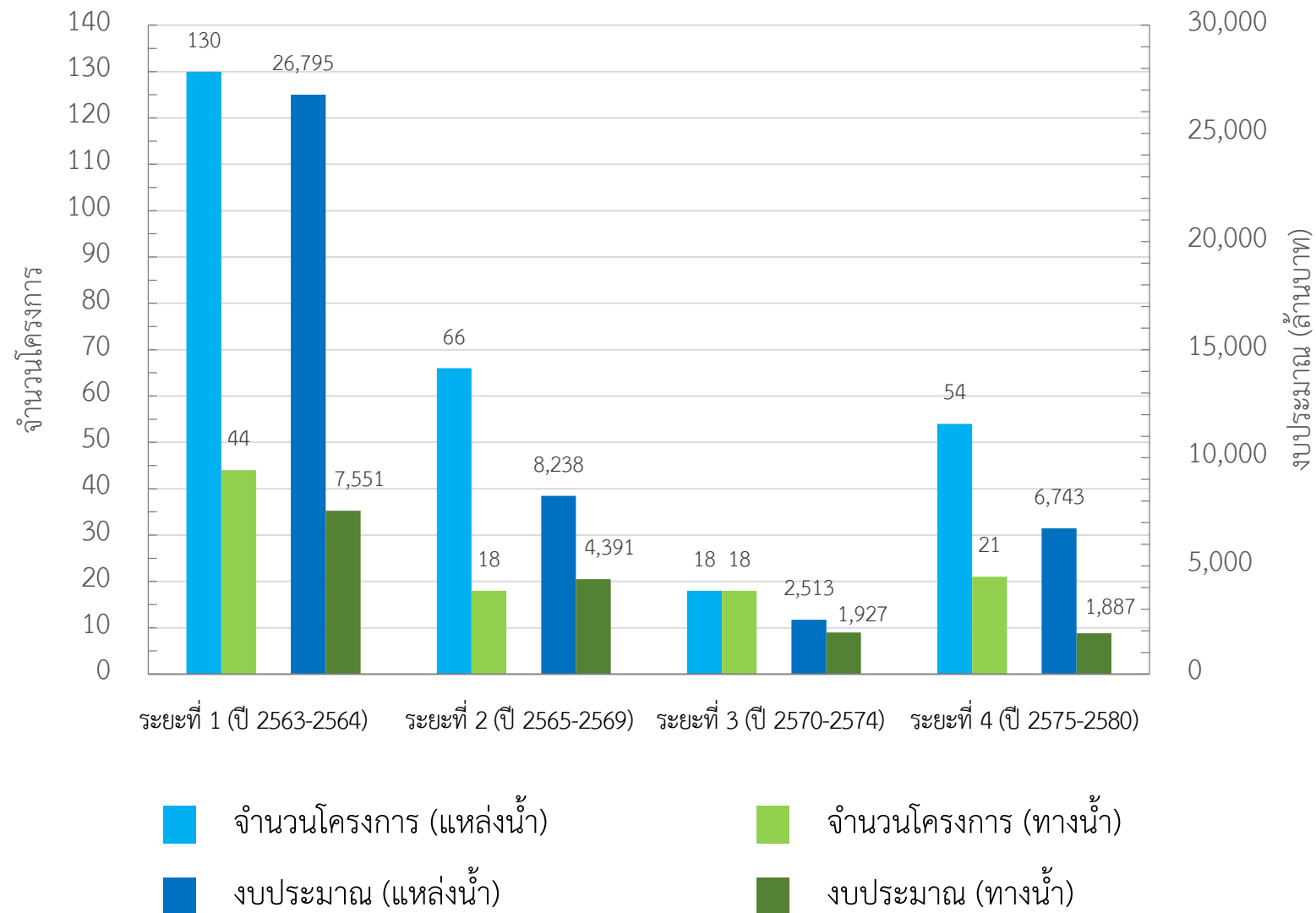
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและปรับปรุงทางน้ำสาขา ภาคเหนือ

สรุปรายละเอียดการพัฒนา		โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู		
		หนอง/บึง	ทางน้ำ	รวม
1	จำนวนโครงการ	268	101	369
2	จำนวนแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ	366	-	366
3	ความยาวลำน้ำที่ขุดลอก (กม.)	-	3,271	3,271
4	ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น (ล้าน ลบ.ม.)	219	52	271
5	พื้นที่การเกษตรที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	0.438	0.566	1.004
6	พื้นที่น้ำท่วมที่ลดลง (ล้านไร่)	0.517	0.032	0.549
7	งบประมาณลงทุน (ล้านบาท)	44,288	15,756	60,044
8	จำนวนครัวเรือน (รับผลประโยชน์)	29,894	126,497	156,391
9	รายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกร ก่อนมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	53,237	30,741	41,989
10	รายได้สุทธิของครัวเรือนเกษตรกร หลังมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	84,072	38,603	61,338
11	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น (%)	57.92	25.57	46.08

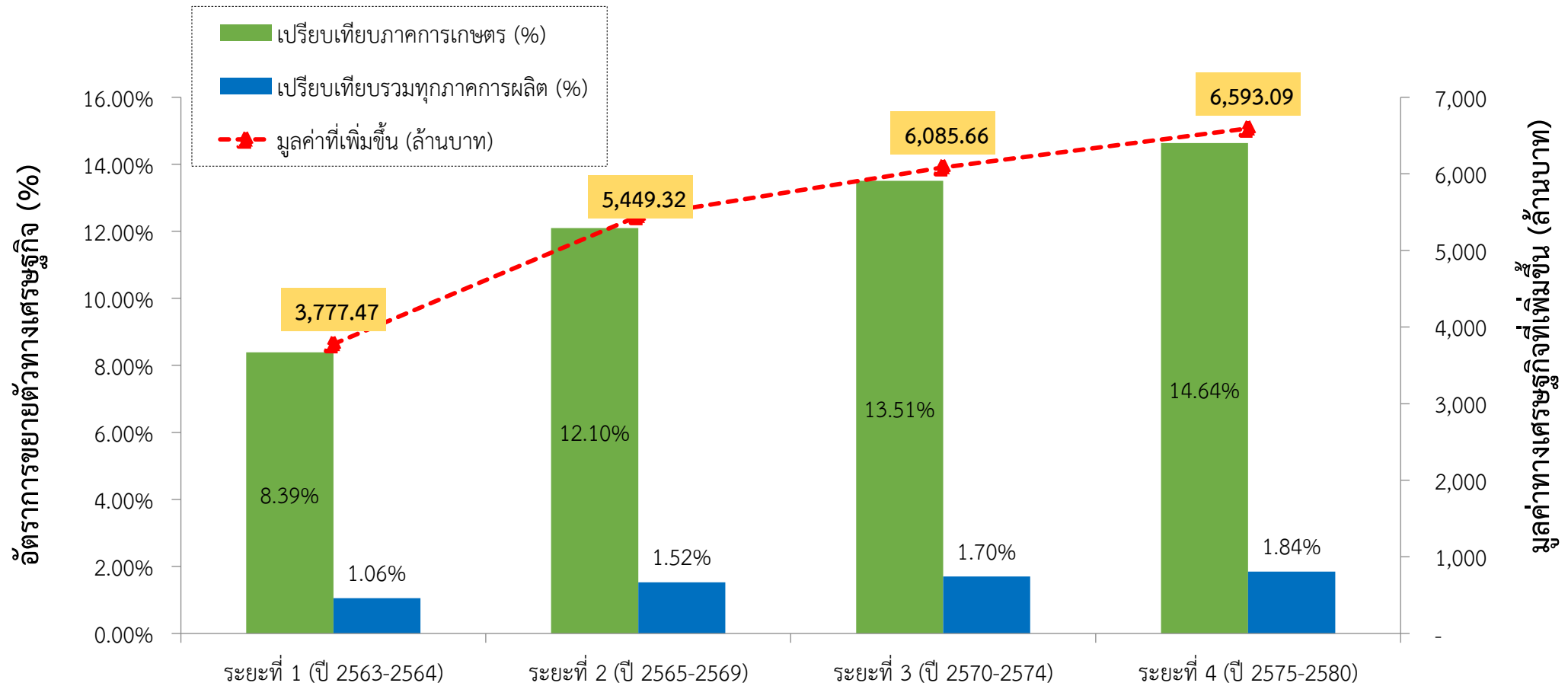
หมายเหตุ : แหล่งน้ำที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) หนอง/บึง หมายถึง หนอง บึง หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำมากกว่า 50 ไร่ ขึ้นไป และมีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ อาจจะเป็นหนอง/บึง แห่งเดียว หรือเชื่อมโยงหลายหนอง/บึง เข้าด้วยกัน
- 2) ทางน้ำ หมายถึงลำน้ำธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

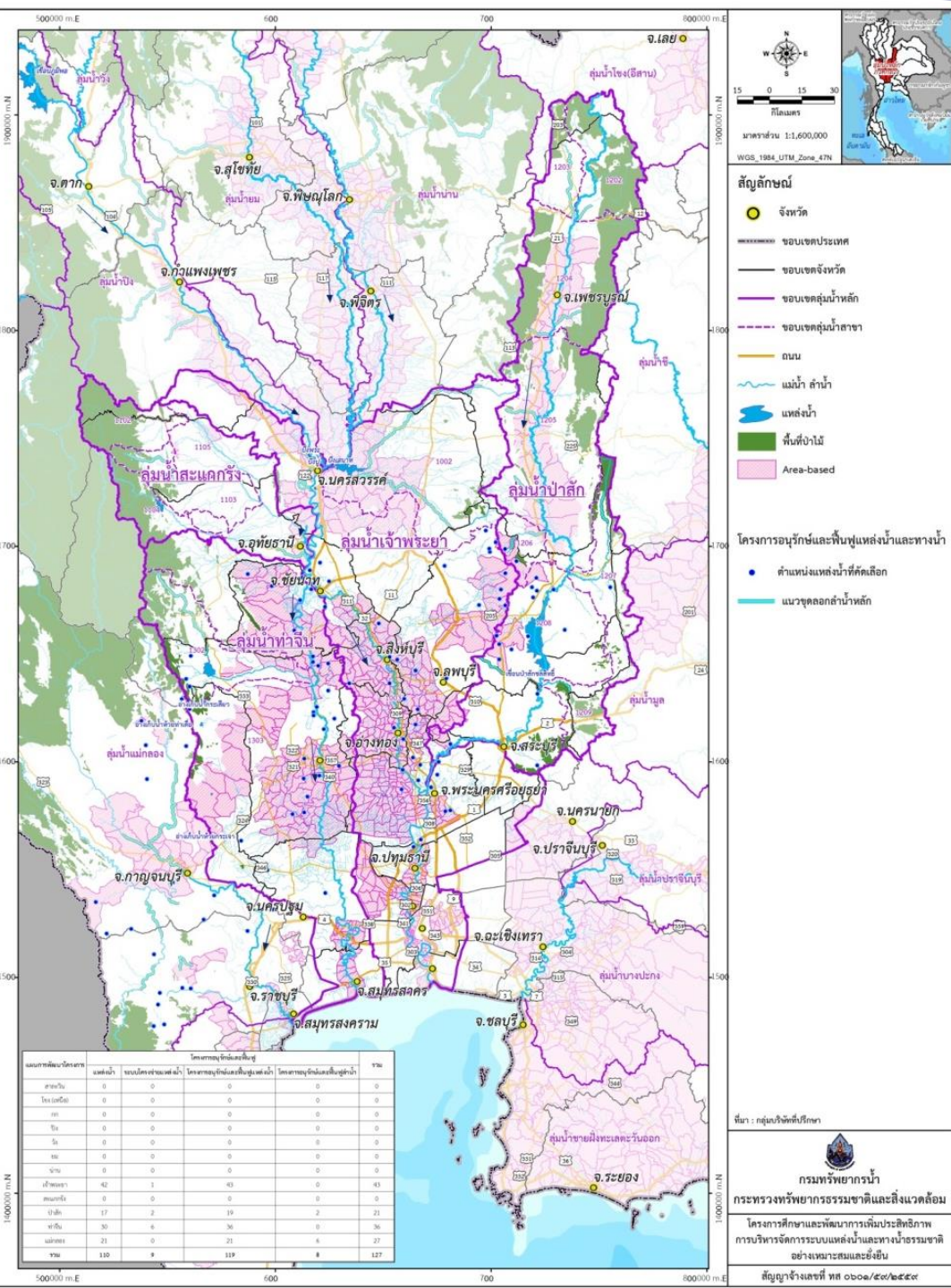
แผนการพัฒนาโครงการในภาคเหนือ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ภาคเหนือ (พ.ศ.2563-2580)

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในปี 2559

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและปรับปรุงทางน้ำสาขา ภาคกลาง

สรุปรายละเอียดการพัฒนา		โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู		
		หนอง/บึง	ทางน้ำ	รวม
1	จำนวนโครงการ	214	17	231
2	จำนวนแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ	271	-	271
3	ความยาวลำน้ำที่ขุดลอก (กม.)	-	652	652
4	ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น (ล้าน ลบ.ม.)	141	9	150
5	พื้นที่การเกษตรที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	0.256	0.102	0.358
6	พื้นที่น้ำท่วมที่ลดลง (ล้านไร่)	0.085	0.004	0.089
7	งบประมาณลงทุน (ล้านบาท)	26,401	3,365	29,766
8	จำนวนครัวเรือน (รับผลประโยชน์)	25,116	12,261	37,377
9	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร ก่อนมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	55,986	31,838	43,874
10	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร หลังมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	77,335	38,823	58,021
11	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรที่เพิ่มขึ้น (%)	38.13	21.94	32.24

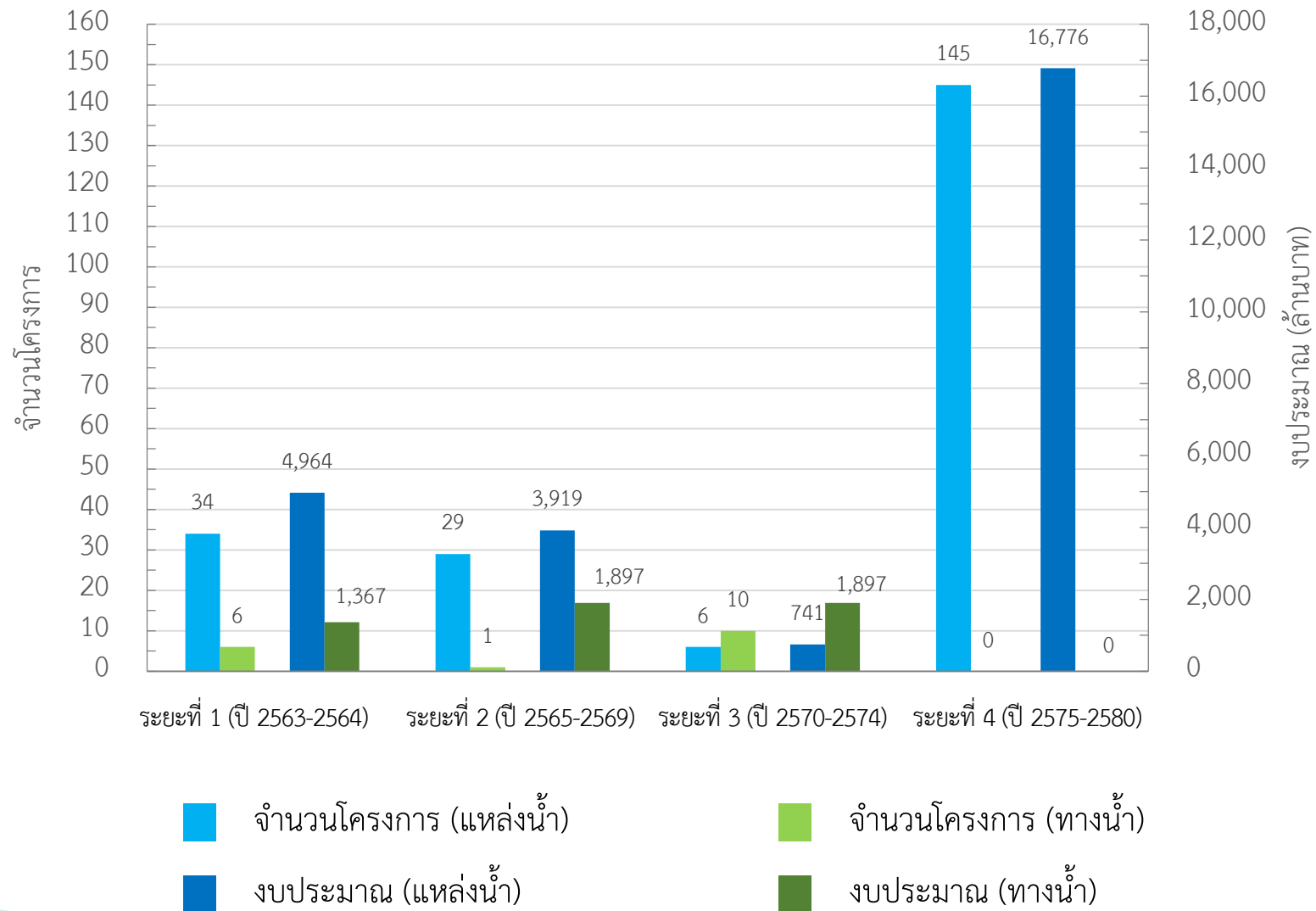
หมายเหตุ : แหล่งน้ำชุมชนที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) หนอง/บึง หมายถึง หนอง บึง หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำมากกว่า 50 ไร่ ขึ้นไป และมีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ อาจจะเป็นหนอง/บึง แห่งเดียว หรือเชื่อมโยงหลายหนอง/บึง เข้าด้วยกัน

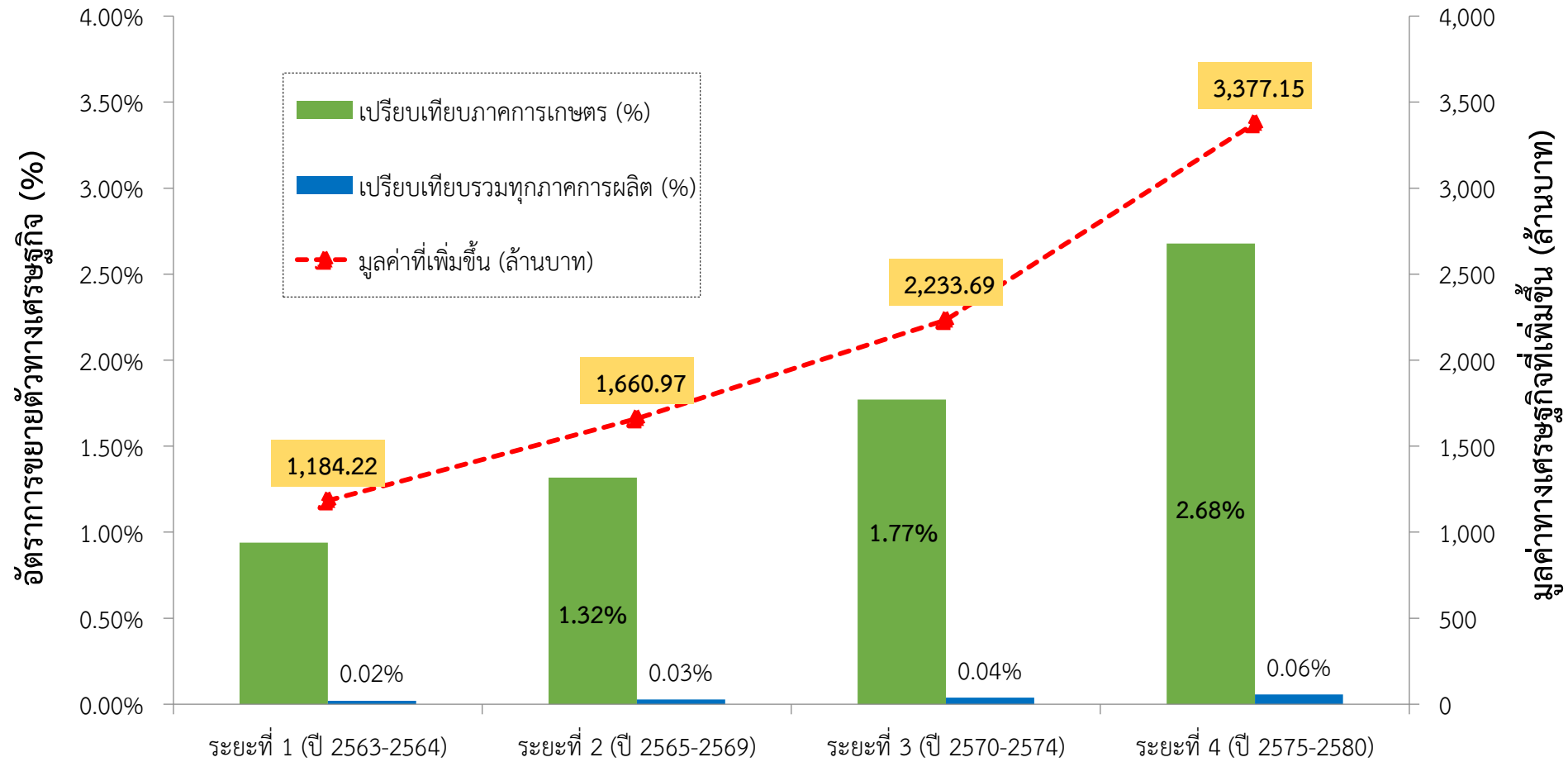
2) ทางน้ำ หมายถึงลำน้ำธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

38

แผนการพัฒนาโครงการในภาคกลาง ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)

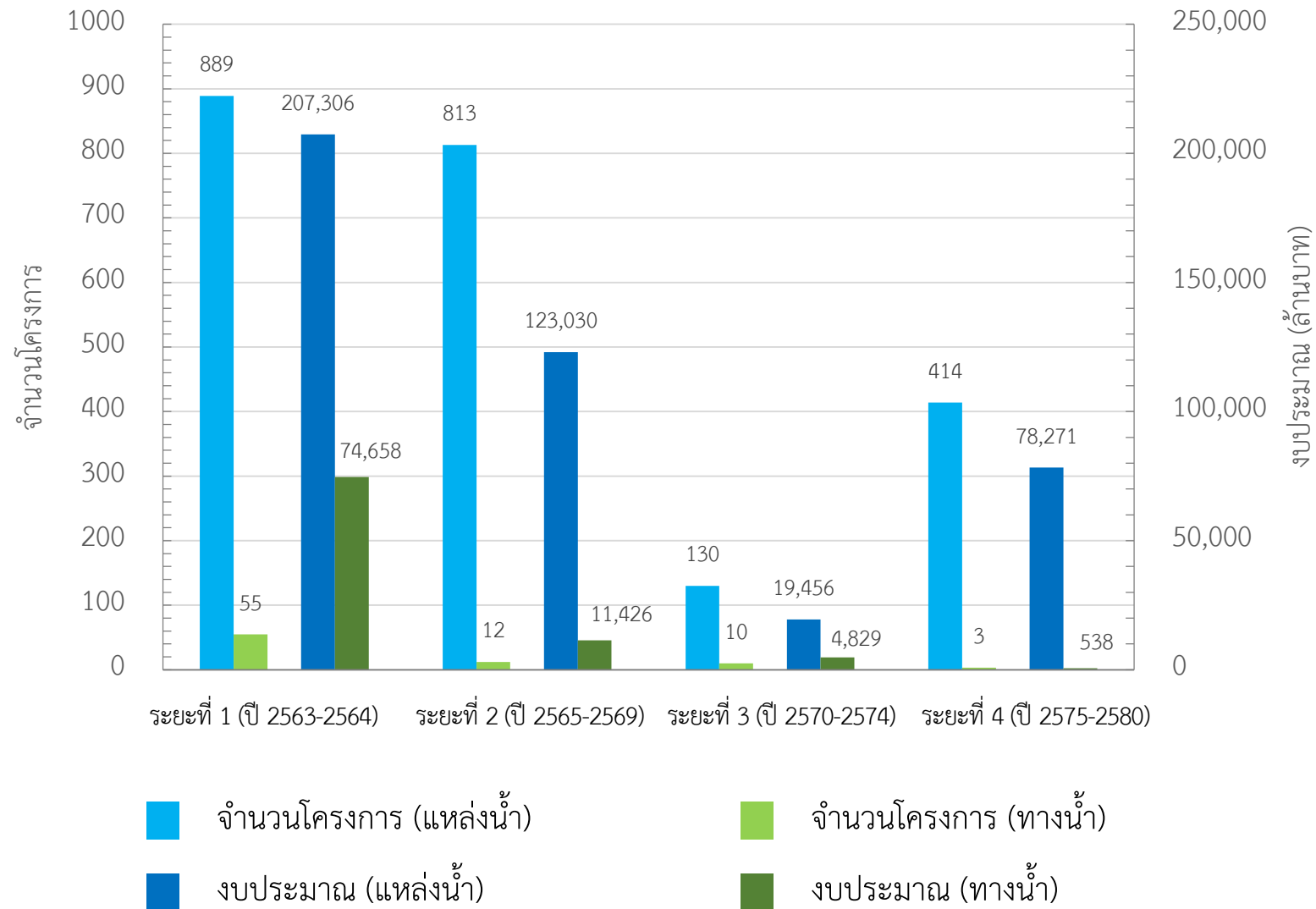

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ภาคกลาง (พ.ศ.2563-2580)

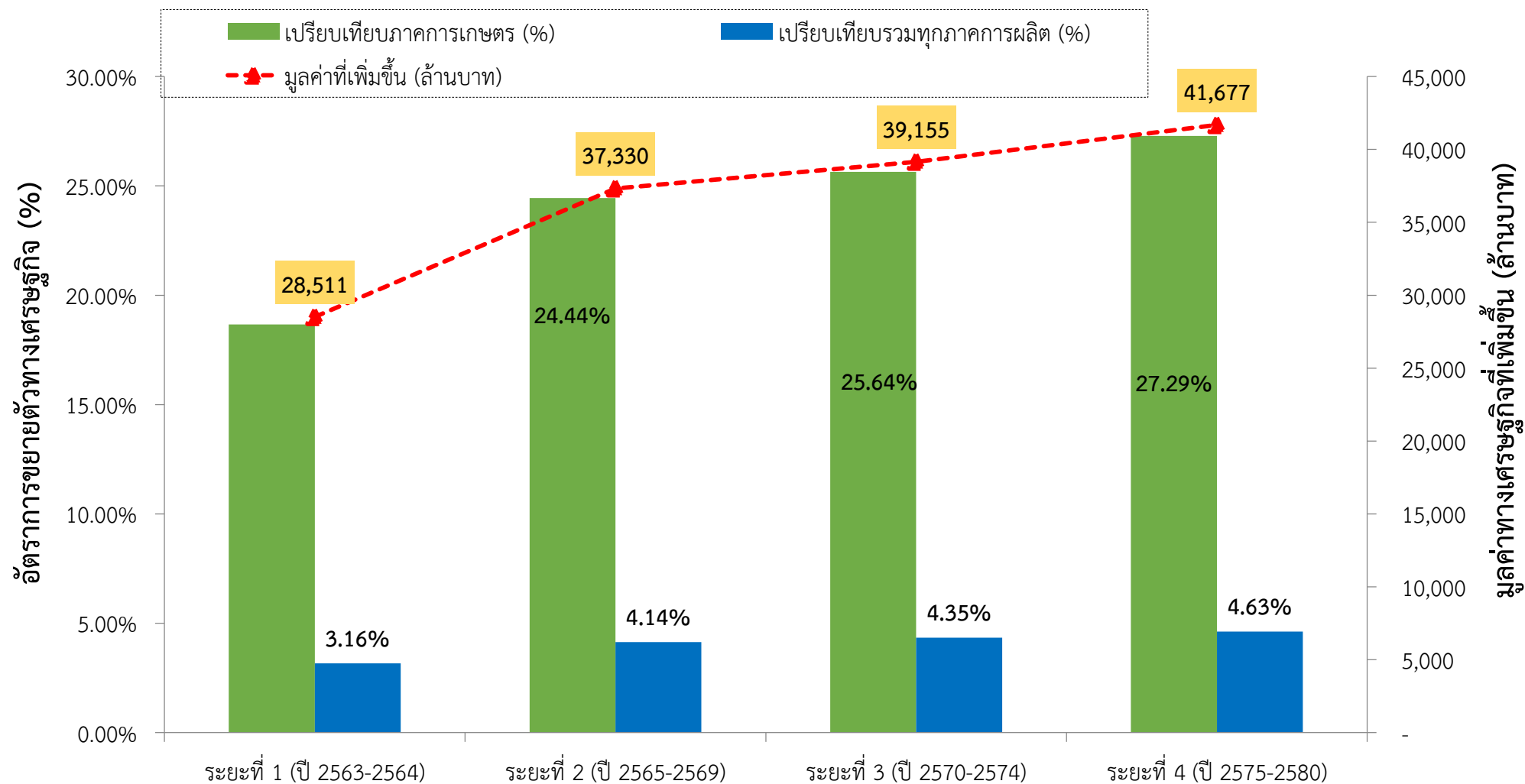

หมายเหตุ: อัตรการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในปี 2559

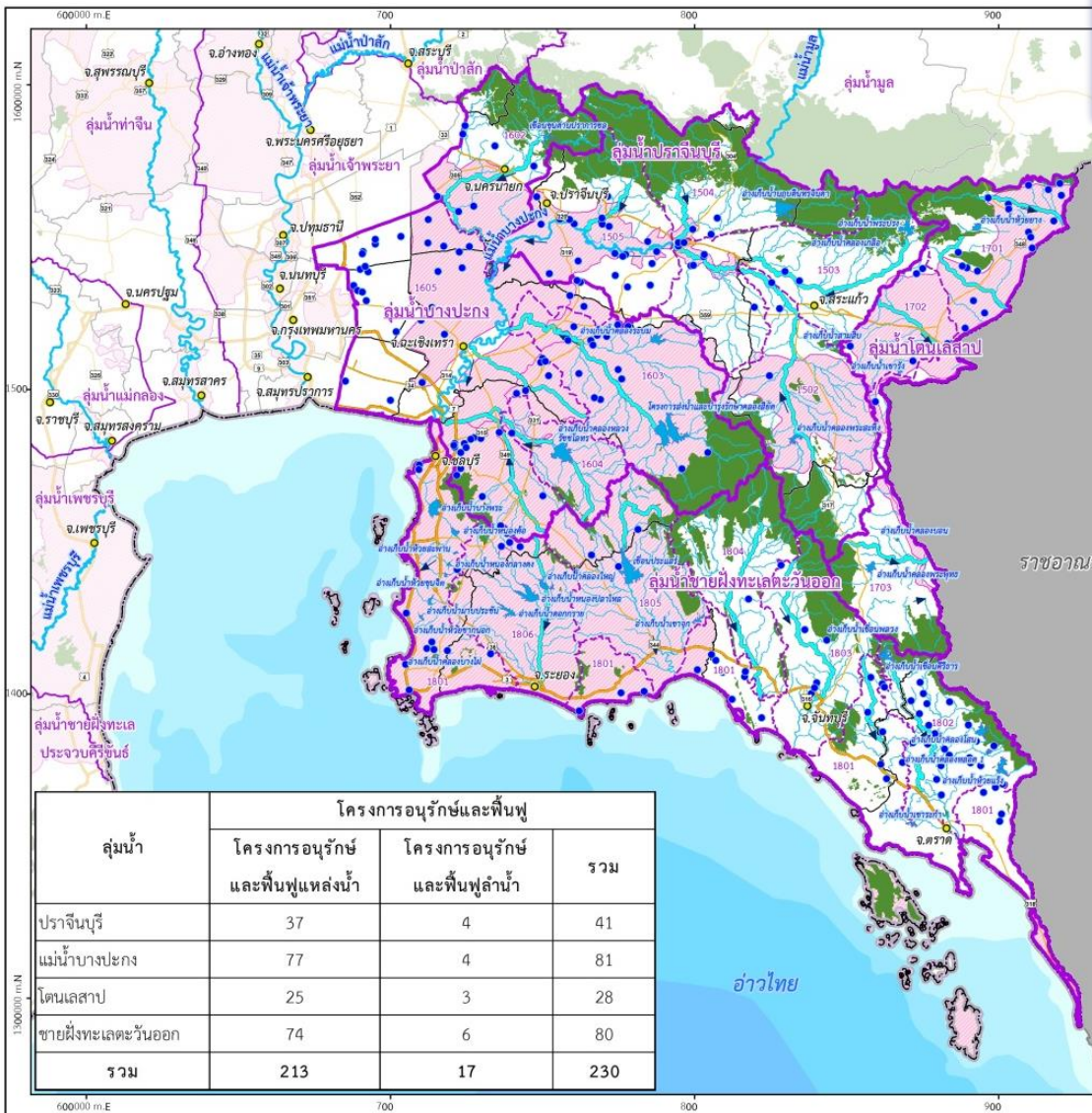
แผนการพัฒนาโครงการในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ (พ.ศ.2563-2580)

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในปี 2559

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและปรับปรุงทางน้ำสาขา

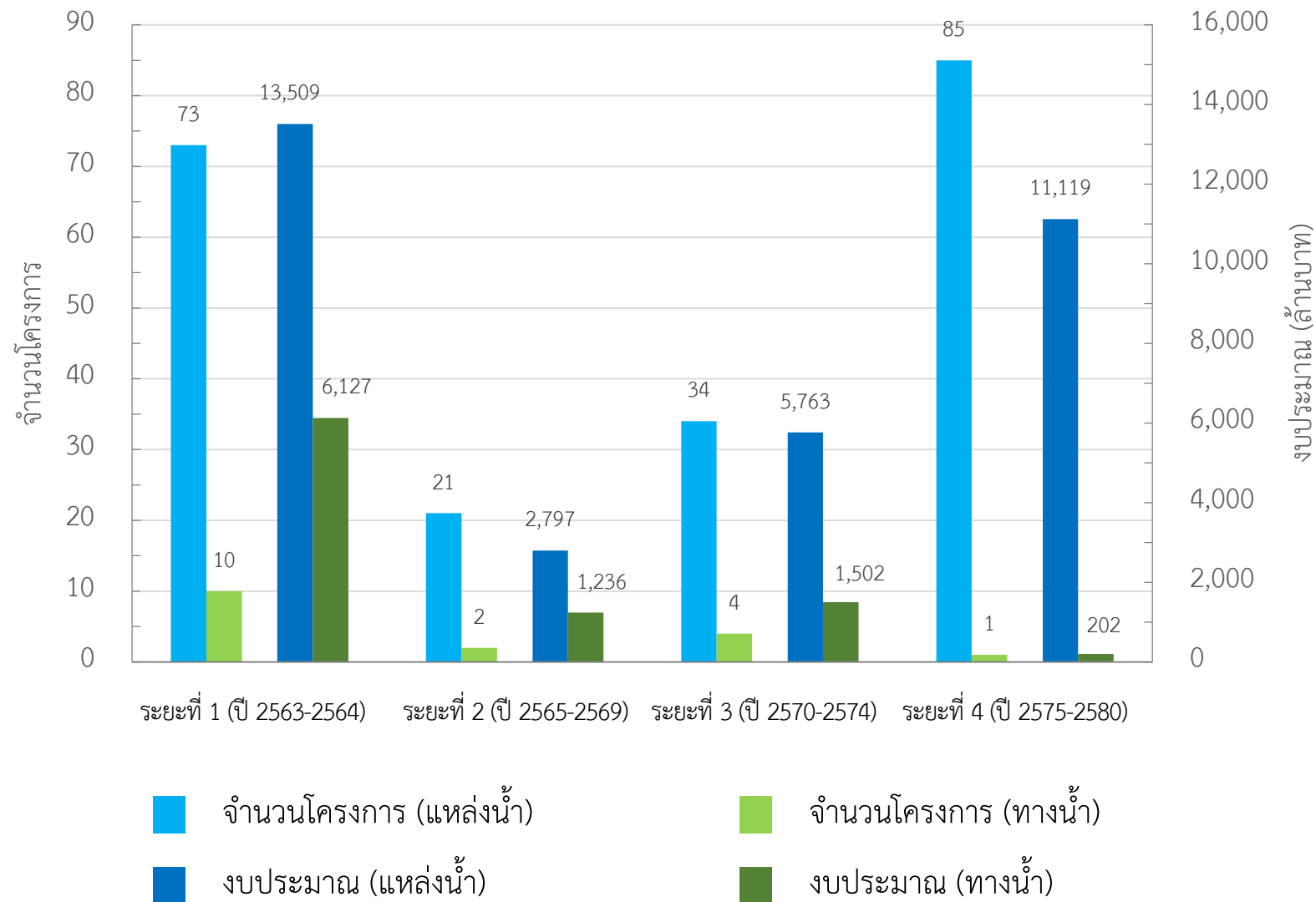
ภาคตะวันออก

สรุปรายละเอียดการพัฒนา		โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู		
		หนอง/บึง	ทางน้ำ	รวม
1	จำนวนโครงการ	213	17	230
2	จำนวนแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ	285	-	285
3	ความยาวลำน้ำที่ขุดลอก (กม.)	-	1,581	1,581
4	ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น (ล้าน ลบ.ม.)	167	52	219
5	พื้นที่การเกษตรที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	0.260	0.255	0.515
6	พื้นที่น้ำท่วมที่ลดลง (ล้านไร่)	0.056	0.010	0.066
7	งบประมาณลงทุน (ล้านบาท)	33,189	9,067	42,256
8	จำนวนครัวเรือน (รับผลประโยชน์)	19,139	13,442	32,581
9	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร ก่อนมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	114,391	117,770	116,081
10	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร หลังมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	171,198	170,147	170,673
11	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น (%)	33.18	30.78	31.99

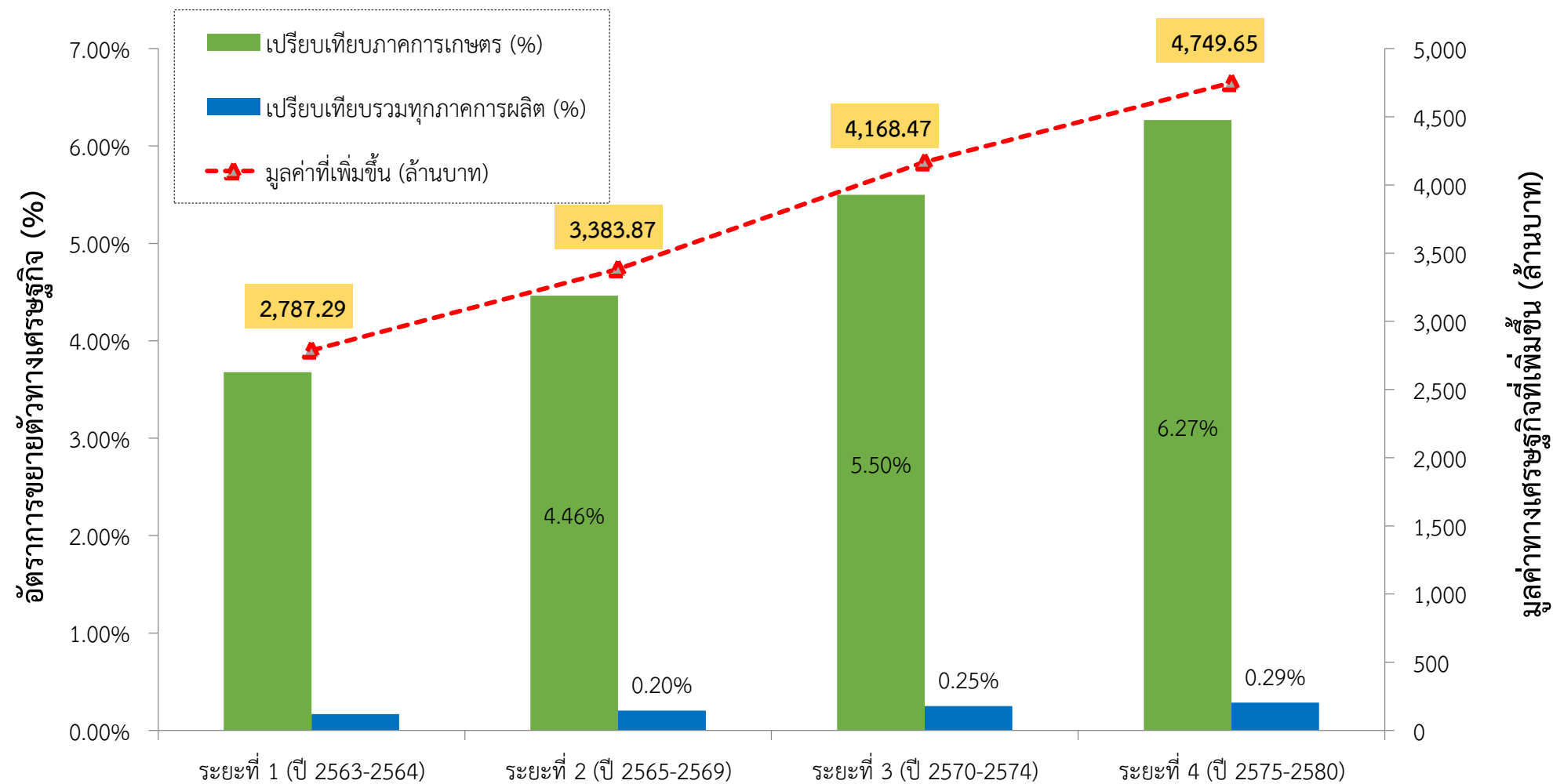
หมายเหตุ : แหล่งน้ำชุมชนที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

- 1) หนอง/บึง หมายถึง หนอง บึง หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำมากกว่า 50 ไร่ ขึ้นไป และมีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ อาจจะเป็นหนอง/บึง แห่งเดียว หรือเชื่อมโยงหลายหนอง/บึง เข้าด้วยกัน
- 2) ทางน้ำ หมายถึงลำน้ำธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

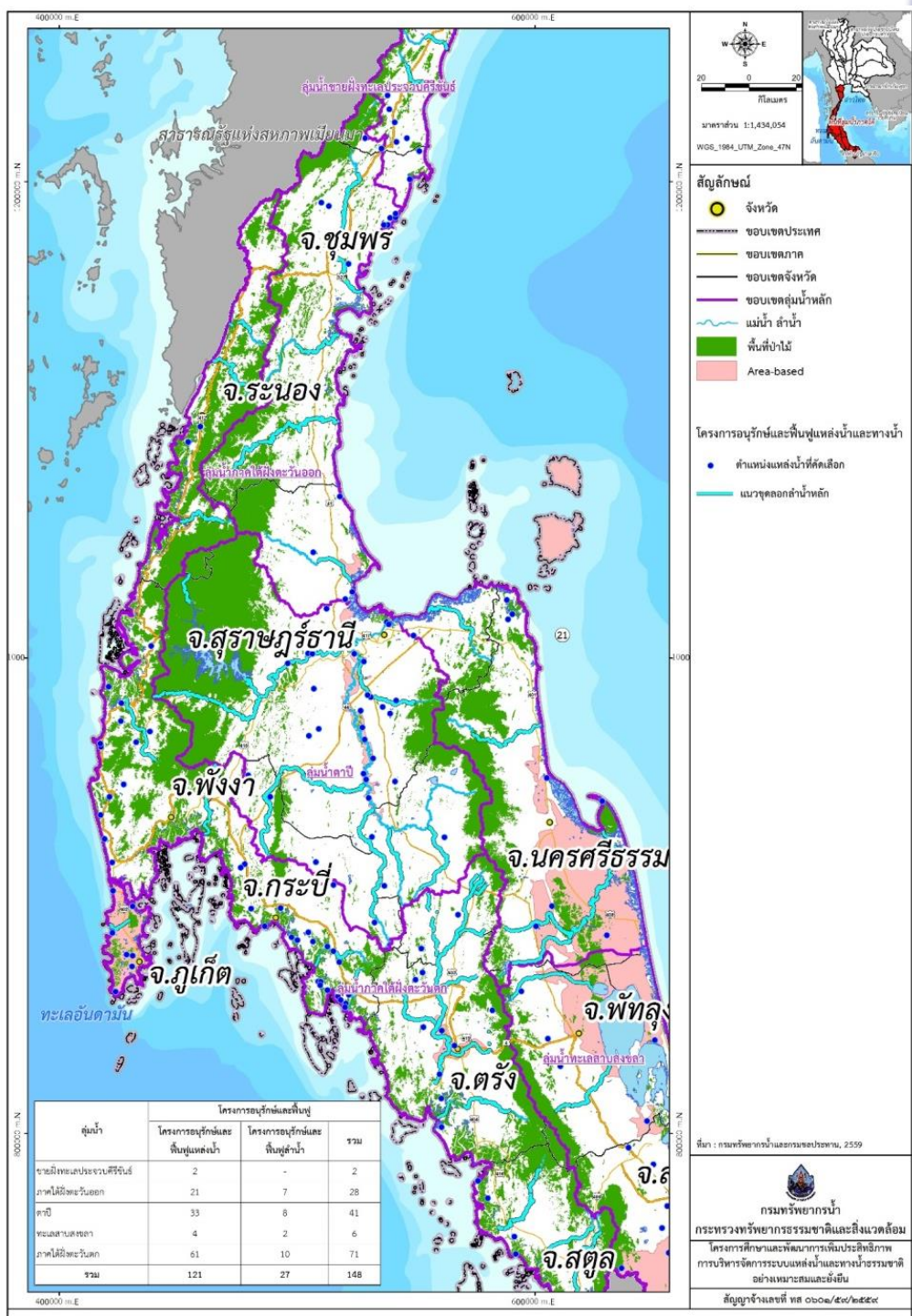
แผนการพัฒนาโครงการในภาคตะวันออก ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ภาคตะวันออก (พ.ศ.2563-2580)

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในปี 2559

โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชนและปรับปรุงทางน้ำสาขา ภาคใต้

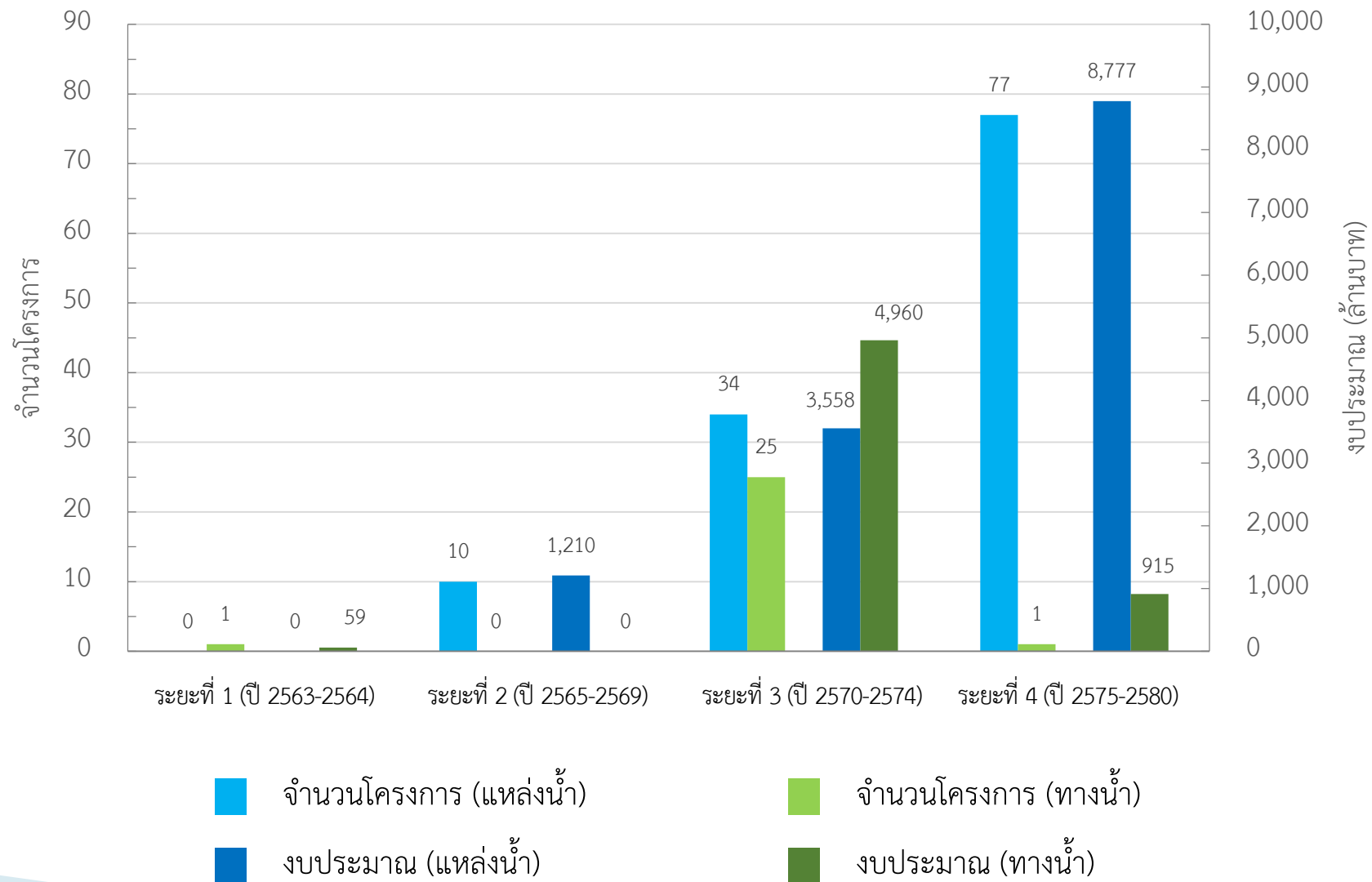
สรุปรายละเอียดการพัฒนา		โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู		
		หนอง/บึง	ทางน้ำ	รวม
1	จำนวนโครงการ	121	27	148
2	จำนวนแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ	128	-	128
3	ความยาวลำน้ำที่ขุดลอก (กม.)	-	1,256	1,256
4	ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น (ล้าน ลบ.ม.)	84	16	100
5	พื้นที่การเกษตรที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	0.194	0.157	0.351
6	พื้นที่น้ำท่วมที่ลดลง (ล้านไร่)	0.014	0.004	0.018
7	งบประมาณลงทุน (ล้านบาท)	13,545	5,935	19,480
8	จำนวนครัวเรือน (รับผลประโยชน์)	17,343	3,665	21,008
9	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร ก่อนมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	90,128	39,878	65,003
10	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร หลังมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	108,154	47,640	77,897
11	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น (%)	20.00	19.46	19.73

หมายเหตุ : แหล่งน้ำชุมชนที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

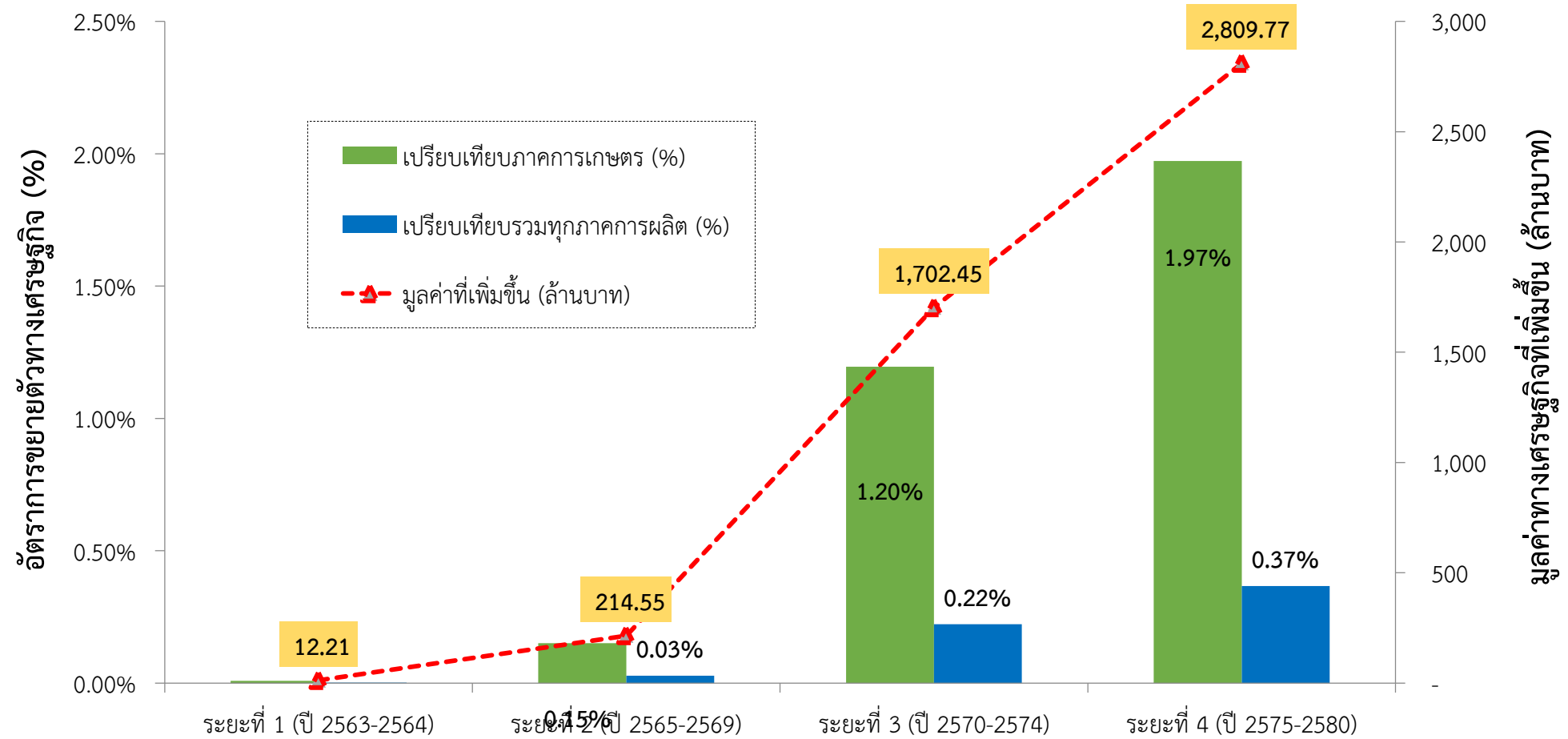
1) หนอง/บึง หมายถึง หนอง บึง หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำมากกว่า 50 ไร่ ขึ้นไป และมีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ อาจจะเป็นหนอง/บึง แห่งเดียว หรือเชื่อมโยงหลายหนอง/บึง เข้าด้วยกัน

2) ทางน้ำ หมายถึงลำน้ำธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

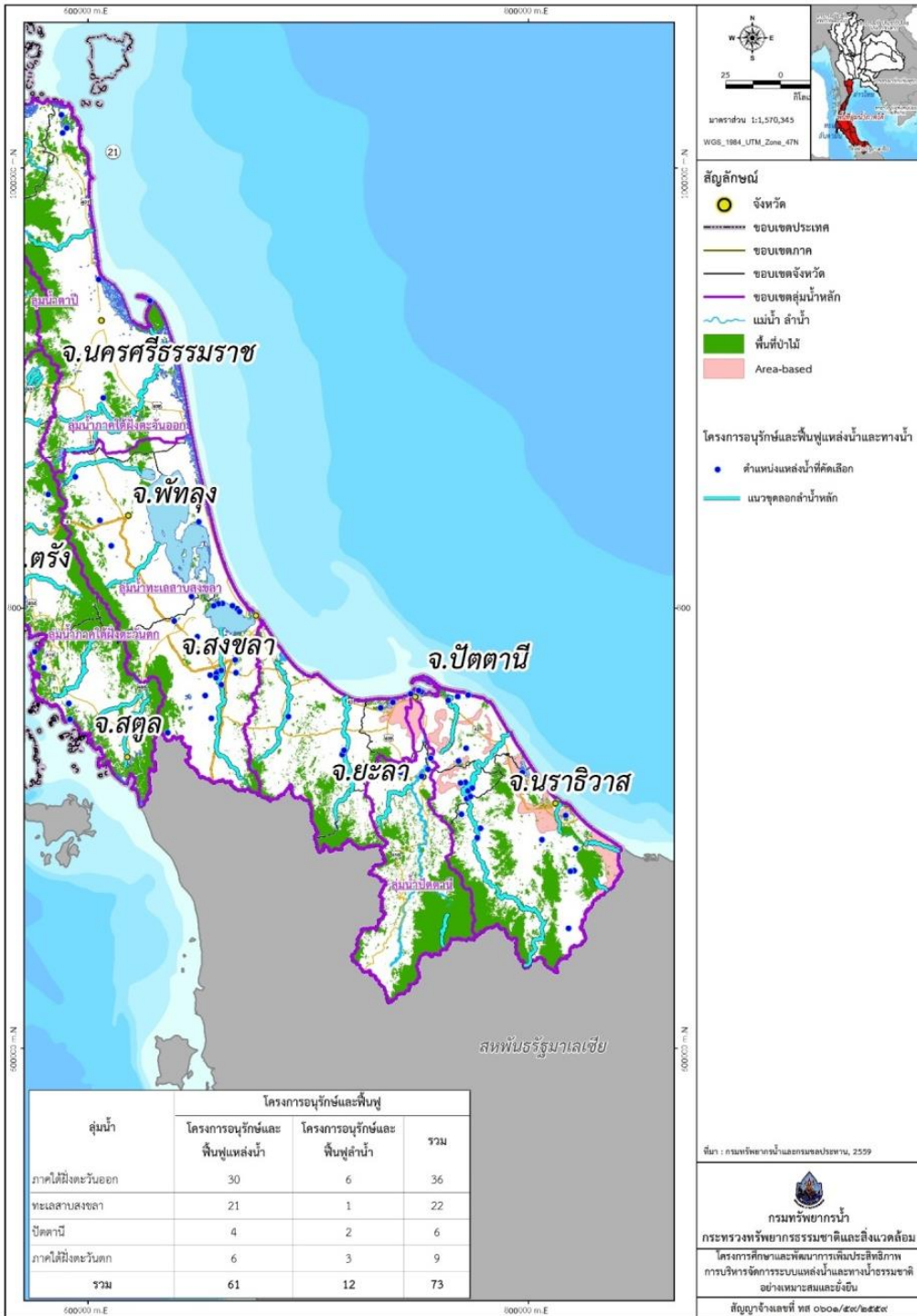
แผนการพัฒนาโครงการในภาคใต้ ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ภาคใต้ (พ.ศ.2563-2580)

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในปี 2559

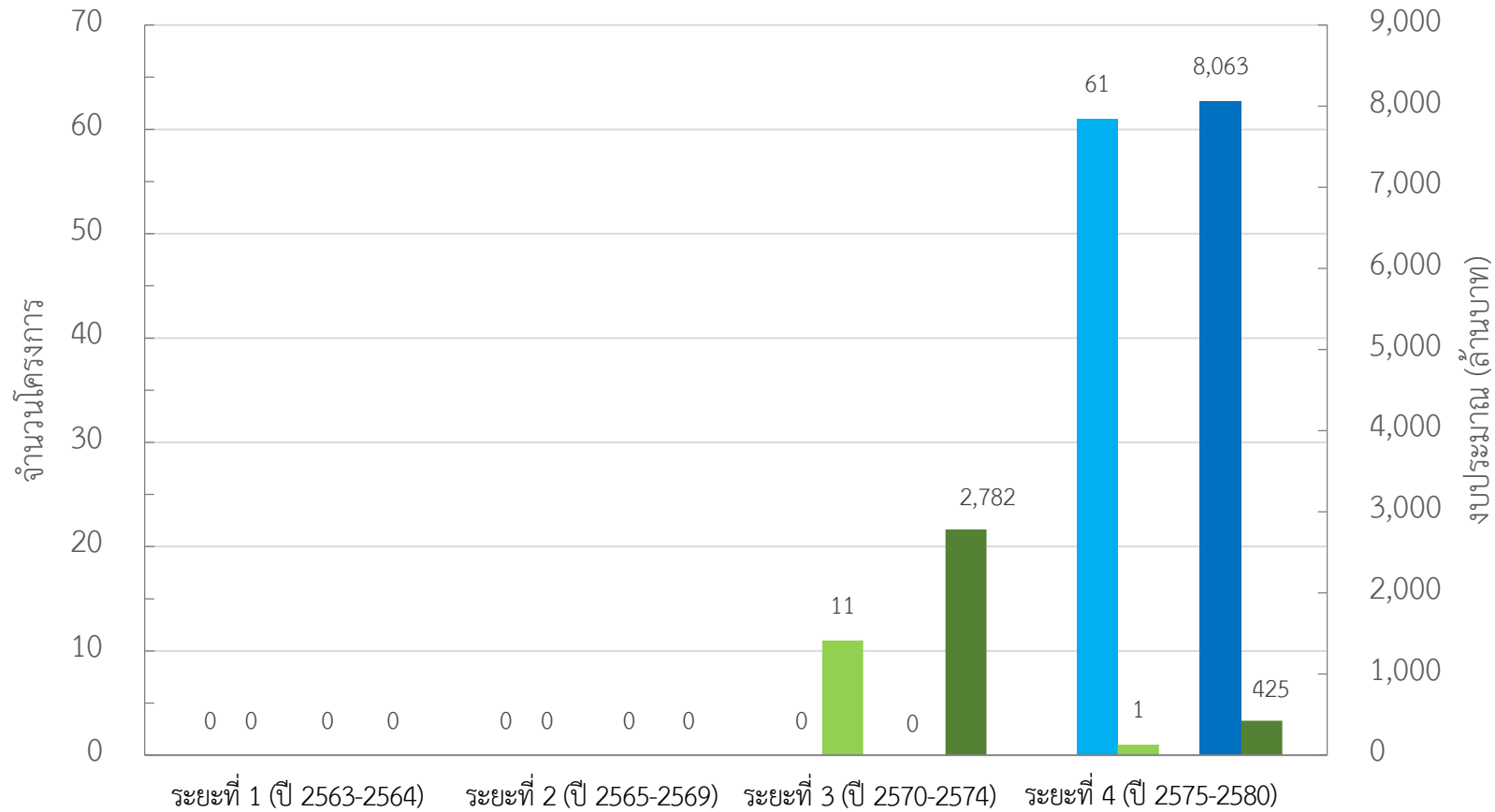
โครงการพัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงทางน้ำสาขาภาคใต้ชายแดน				
สรุปรายละเอียดการพัฒนา		โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู		
		หนอง/บึง	ทางน้ำ	รวม
1	จำนวนโครงการ	61	12	73
2	จำนวนแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ	68	-	68
3	ความยาวลำน้ำที่ขุดลอก (กม.)	-	678	678
4	ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น (ล้าน ลบ.ม.)	64	8	72
5	พื้นที่การเกษตรที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	0.138	0.085	0.223
6	พื้นที่น้ำท่วมที่ลดลง (ล้านไร่)	0.009	0.005	0.014
7	งบประมาณลงทุน (ล้านบาท)	8,063	3,207	11,270
8	จำนวนครัวเรือน (รับผลประโยชน์)	9,693	1,453	11,146
9	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร ก่อนมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	102,363	38,132	70,248
10	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร หลังมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	122,836	45,588	84,212
11	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น (%)	20.00	19.55	19.78

หมายเหตุ : แหล่งน้ำที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) หนอง/บึง หมายถึง หนอง บึง หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำมากกว่า 50 ไร่ ขึ้นไป และมีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ อาจจะเป็นหนอง/บึง แห่งเดียว หรือเชื่อมโยงหลายหนอง/บึง เข้าด้วยกัน

2) ทางน้ำ หมายถึงลำน้ำธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

แผนการพัฒนาโครงการในภาคใต้ชายแดน ระยะ 20 ปี (พ.ศ.2561- 2580)

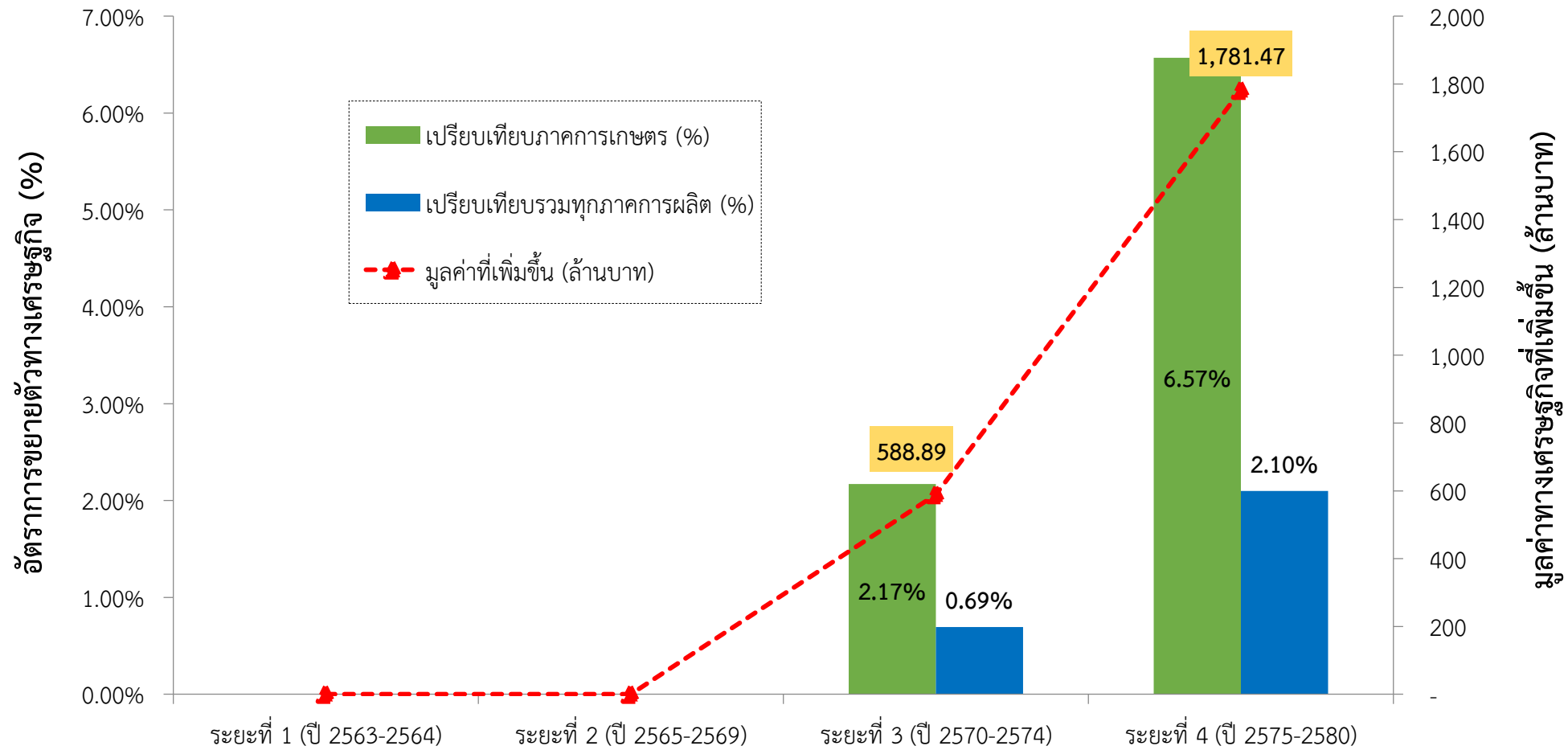
■ จำนวนโครงการ (แหล่งน้ำ)

■ จำนวนโครงการ (ทางน้ำ)

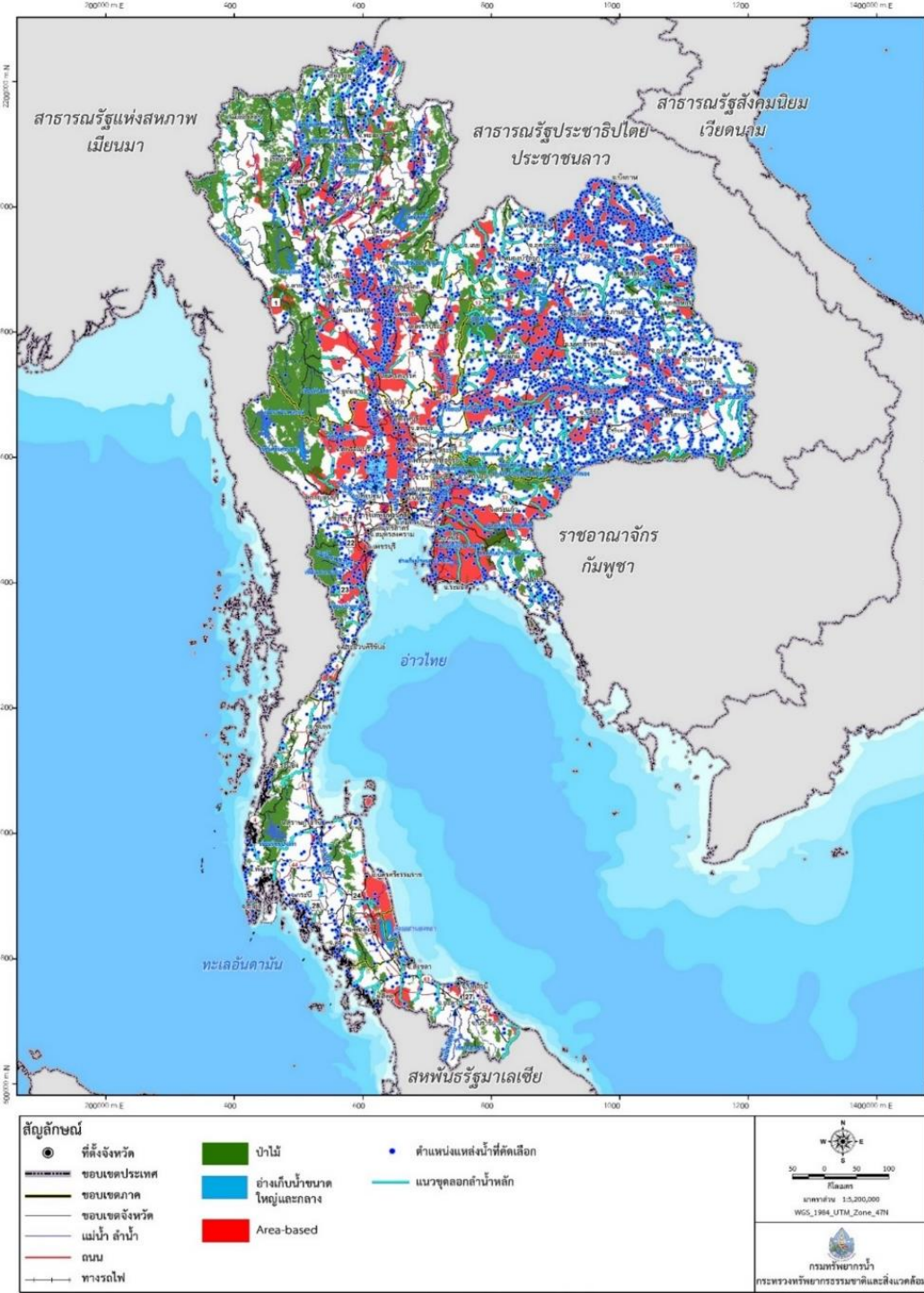
■ งบประมาณ (แหล่งน้ำ)

■ งบประมาณ (ทางน้ำ)

ผลิตภัณฑ์มวลรวม (GRP) ที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการในพื้นที่ภาคใต้ชายแดน (พ.ศ.2563-2580)

หมายเหตุ: อัตรการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของภาคในปี 2559

ภาพรวมการพัฒนาโครงการพัฒนาแหล่งน้ำและปรับปรุงทางน้ำสาขา

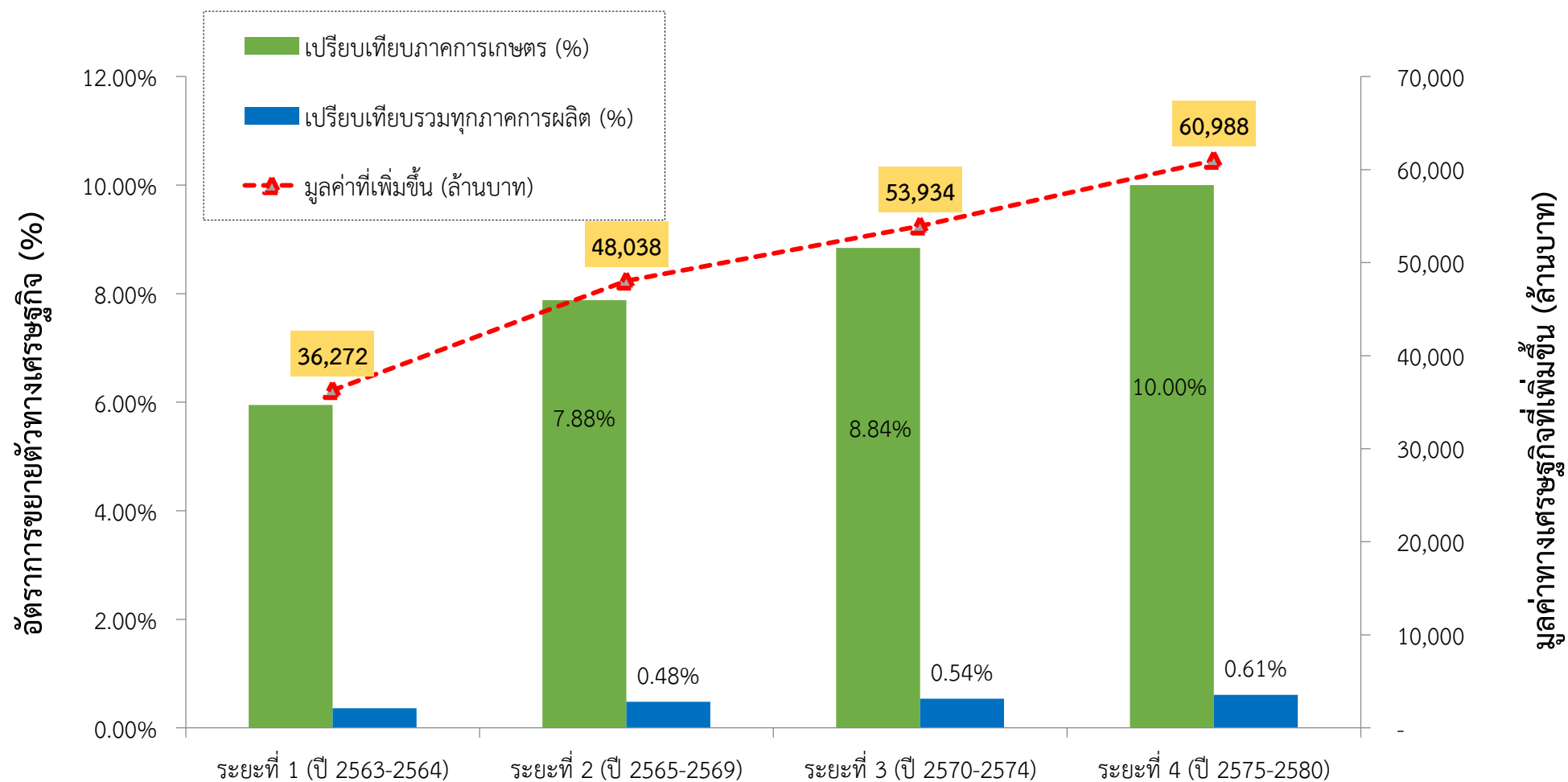
สรุปรายละเอียดการพัฒนา		โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู		
		หนอง/บึง	ทางน้ำ	รวม
1	จำนวนโครงการ	3,123	254	3,377
2	จำนวนแหล่งน้ำที่มีศักยภาพ	4,520	-	4,520
3	ความยาวลำน้ำที่ขุดลอก (กม.)	-	18,050	18,050
4	ปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้น (ล้าน ลบ.ม.)	3,155	453	3,608
5	พื้นที่การเกษตรที่เพิ่มขึ้น (ล้านไร่)	5.446	4.073	9.519
6	พื้นที่น้ำท่วมที่ลดลง (ล้านไร่)	1.751	0.174	1.925
7	งบประมาณลงทุน (ล้านบาท)	553,549	128,782	682,331
8	จำนวนครัวเรือน (รับผลประโยชน์)	390,032	311,643	701,675
9	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร ก่อนมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	68,675	54,887	68,672
10	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตร หลังมีโครงการ (บาท/ครัวเรือน/ปี)	93,915	76,258	95,961
11	รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรที่เพิ่มขึ้น (%)	36.75	38.94	39.74

หมายเหตุ : แหล่งน้ำชุมชนที่มีศักยภาพ แบ่งเป็น 2 ประเภท คือ

1) หนอง/บึง หมายถึง หนอง บึง หรือแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำมากกว่า 50 ไร่ ขึ้นไป และมีศักยภาพในการพัฒนา เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ อาจจะเป็นหนอง/บึง แห่งเดียว หรือเชื่อมโยงหลายหนอง/บึง เข้าด้วยกัน

2) ทางน้ำ หมายถึงลำน้ำธรรมชาติที่มีศักยภาพในการพัฒนา และมีการเชื่อมโยงกับแหล่งน้ำเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการน้ำ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศที่เพิ่มขึ้นจากการพัฒนาโครงการ (พ.ศ.2563-2580)

หมายเหตุ: อัตราการขยายตัวของผลิตภัณฑ์มวลรวมจากการพัฒนาโครงการ เปรียบเทียบกับมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศในปี 2559

ตัวอย่าง : การวางโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำชุมชนตำบลสะอาด (หนองโถก)

ที่ตั้งโครงการ : หมู่ที่ 5 บ้านหนองอ้อ ตำบลสะอาด อำเภอน้ำพอง จังหวัดขอนแก่น

ลุ่มน้ำ : ชี

ลุ่มน้ำสาขา : ลำน้ำพองตอนล่าง

ระดับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย : น้ำท่วมทุก 3 ปี

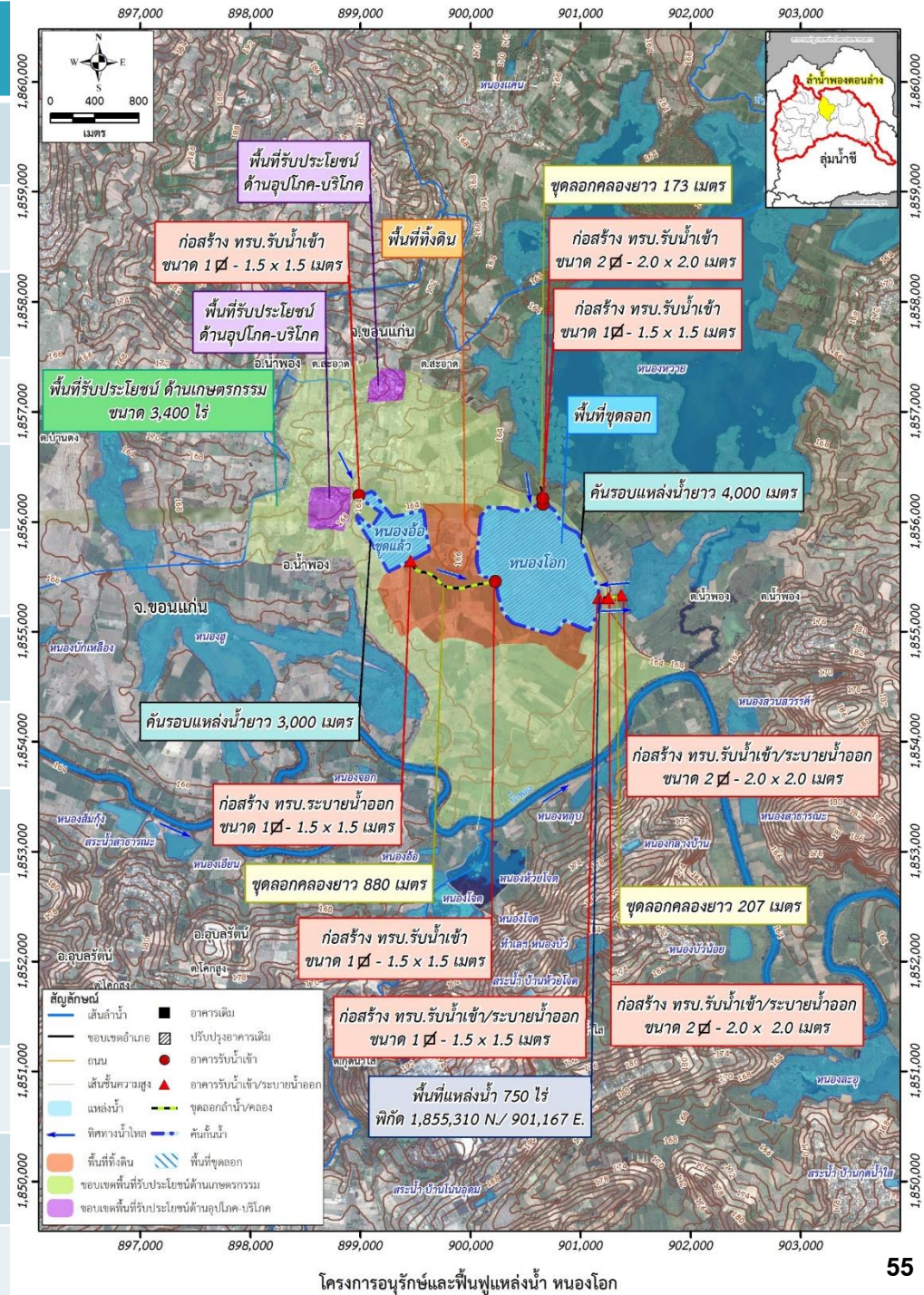
ระดับพื้นที่เสียงภัยแล้ง : เสียงภัยแล้งน้อย

Area Based : ชีปน (พื้นที่เสี่ยงภัยท่วม+แล้ง)

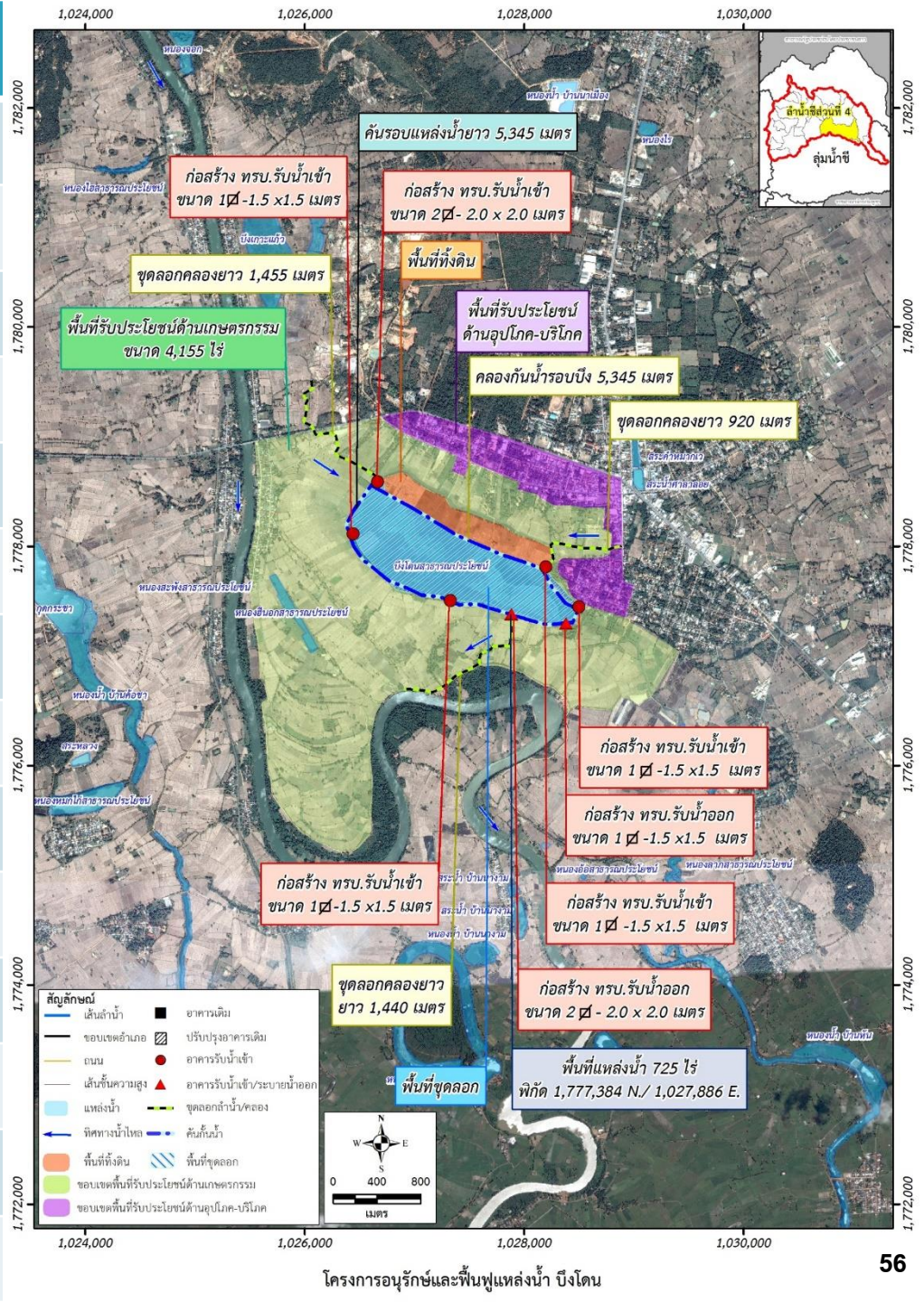
ราคาก่อสร้าง : 354,303,000 บาท

ผลประโยชน์โครงการ

- ปริมาณความจุเก็บกักที่เพิ่มขึ้น	2,400,000	ลบ.ม.
- พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์	3,400	ไร่
- ช่วยลดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่เขื่อนน้ำฝน (RF)	8,808	ไร่
- แก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย	564	ไร่
- คริวเรือนได้รับประโยชน์	193	ครัวเรือน
- รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรก่อนมีโครงการ	78,747	บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรหลังมีโครงการ	103,791	บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	31.80	เปอร์เซ็นต์

ตัวอย่าง : การวางโครงการอนุรักษ์และฟื้นฟูแหล่งน้ำแหล่งน้ำชุมชนตำบลกลาง (บึงโดน)		
ที่ตั้งโครงการ : หมู่ที่ 6 บ้านสร้างกอกพอก ตำบลกลาง อำเภอสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด		
ลุ่มน้ำ : ชี	ลุ่มน้ำสาขา : ลำน้ำชีส่วนที่ 4	
ระดับพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย : น้ำท่วมทุก 3 ปี	ระดับพื้นที่เสี่ยงภัยแล้ง : เสี่ยงภัยแล้งปานกลาง	
Area Based : ชีกกลาง (พื้นที่เสี่ยงภัยท่วม+แล้ง)		
ราคาก่อสร้าง : 429,080,000 บาท		
ผลประโยชน์โครงการ		
- ปริมาณความจุเก็บกักที่เพิ่มขึ้น	2,900,000	ลบ.ม.
- พื้นที่การเกษตรได้รับประโยชน์	4,155	ไร่
- ช่วยลดพื้นที่เป้าหมายเพื่อการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรน้ำฝน (RF)	3,198	ไร่
- แก้ไขปัญหาพื้นที่เสี่ยงอุทกภัย	1,458	ไร่
- ครัวเรือนได้รับประโยชน์	437	ครัวเรือน
- รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรก่อนมีโครงการ	82,273	บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรหลังมีโครงการ	115,257	บาท/ครัวเรือน/ปี
- รายได้รวมสุทธิของครัวเรือนเกษตรกรที่เพิ่มขึ้น	40.09	เปอร์เซ็นต์

ตัวอย่าง : โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน ๖ ตำบล อำเภอท่าหลวง จังหวัดลพบุรี (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

- กรมชลประทาน (ขุดลอก)
- กรมป้องกันฯ (ขุดลอก,ปรับปรุง)
- สทท.๒ (ขุดลอก,ปรับปรุง)

๗ อ่างฯห้วยน้ำโจน

๒.อ่างเก็บน้ำบ้านสะพานสี่

๖ ฝายบ้านเนินสรวง

โครงการกรมทรัพยากรน้ำแก้ไขแบบครั้งที่

- ระบบส่งน้ำ แนวท่อส่งน้ำที่ ๑ ระยะทางรวม ๑๑ กม.
- ระบบส่งน้ำ แนวท่อส่งน้ำที่ ๒ ระยะทางรวม ๑๓ กม.
- ระบบส่งน้ำ แนวท่อส่งน้ำที่ ๓ ระยะทางรวม ๒๕ กม.

จุดกระจายน้ำ ๖ แห่ง

ฝายน้ำล้นเมืองโบราณชัยจำปา(พื้นที่ทับซ้อน ยกเลิก)

สถานีสูบน้ำ เพิ่มปั๊มที่ สถานี ๒.๒ จำนวน ๑ ชุด

พื้นที่รับประโยชน์ตามแนวท่อส่งน้ำ ๒๐,๐๐๐ ไร่

รวมพื้นที่รับประโยชน์ ๑๒,๐๐๐+๒๐,๐๐๐ = ๓๒,๐๐๐ ไร่

๑MP จุดกระจายน้ำ ๒๒ จุด

๒MP จุดกระจายน้ำ ๒๔ จุด

๓MP จุดกระจายน้ำ ๑๐ จุด

๕ อ่างเก็บน้ำห้วยชัยใต้

พื้นที่ ๖ ตำบล ประกอบด้วย
 ๑. ตำบลท่าหลวง ๒. ตำบลหนองผักแว่น
 ๓. ตำบลแก่งผักกูด ๔. ตำบลทะเลวังวัด
 ๕. ตำบลชัยจำปา ๖. ตำบลหัวลำ

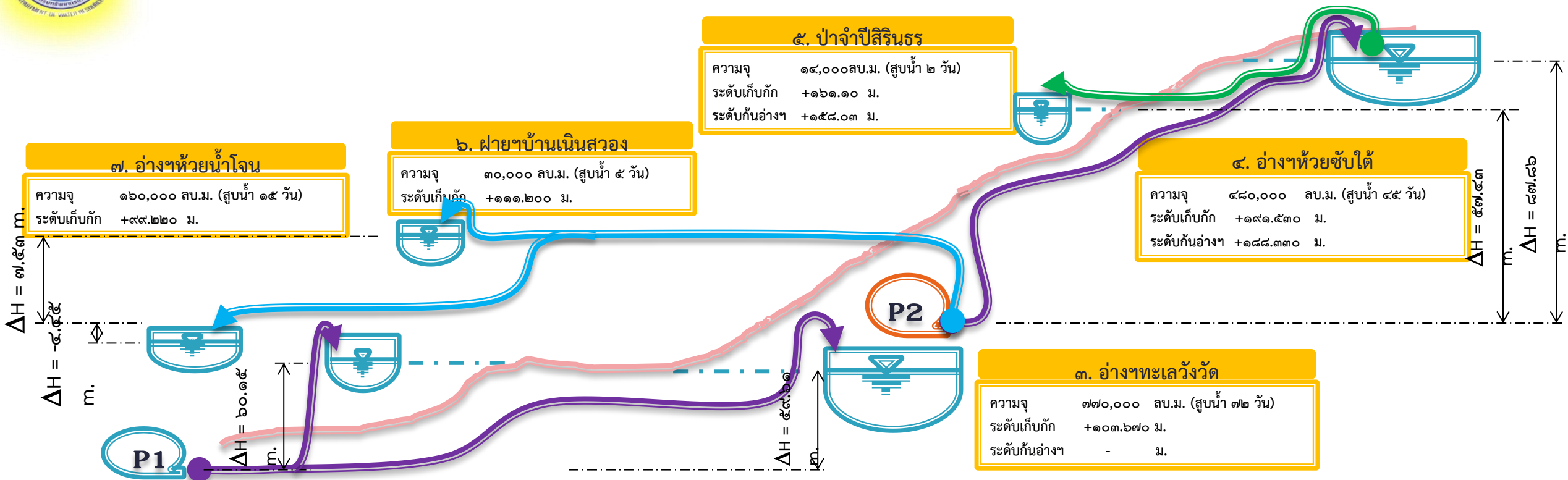
๑ จุดตั้งสถานีสูบน้ำ

๓ อ่างเก็บน้ำทะเลวังวัด

๕. ป่าจำปีสิรินธร

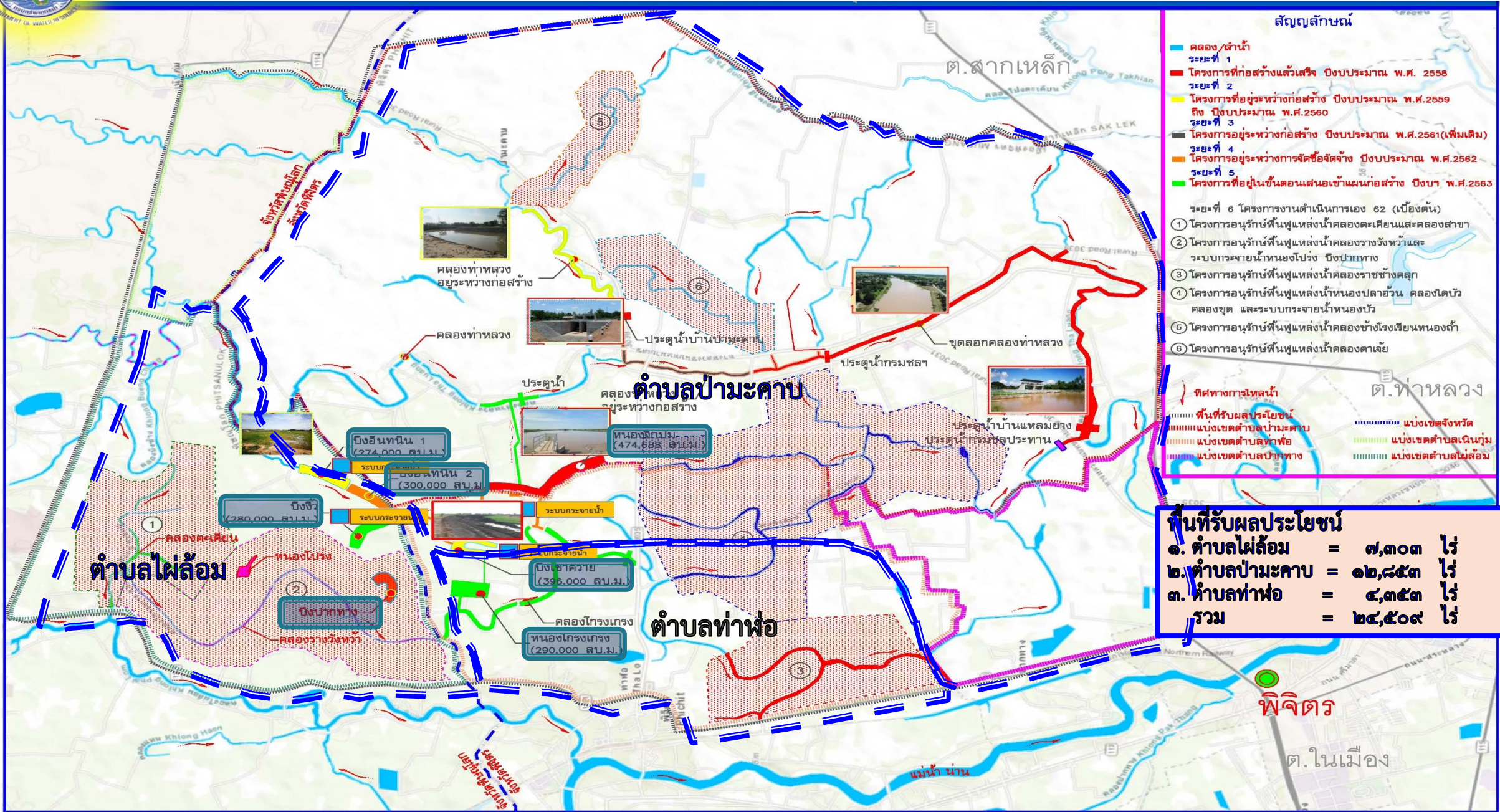

ภาพแสดงค่าระดับแนวท่อส่งน้ำ

ตัวอย่าง : โครงการพัฒนาแหล่งน้ำชุมชน ๓ ตำบล จังหวัดพิจิตร (อยู่ระหว่างการดำเนินการ)

ระบบกระจายน้ำ

ยกระดับรายได้ภาคเกษตรครัวเรือน
ในพื้นที่เกษตรน้ำฝน

ภายใน 3 ปี กรมทรัพยากรน้ำร่วมกับกระทรวงมหาดไทยมีแผน
พัฒนาระบบกระจายน้ำ และร่วมวางแผนการเพาะปลูก **จำนวน 3,482 แห่ง**
ประชาชน **85,600 ครัวเรือน** ในพื้นที่ 2,693 ตำบล
มีรายได้มากกว่า **32,000 บาท/ปี** พร้อมวางแผนขยายความสำเร็จ
ไปยังพื้นที่อื่นจนครบ 87 ล้านไร่ **ภายในระยะเวลา 10 ปี**

